

Eindverslag afwikkeling Arbeidsvoorzieningsorganisatie

27 december 2004

Eindverslag afwikkeling Arbeidsvoorzieningsorganisatie

INHOUD

	pagina	
1	Voorwoord bestuurder Arbeidsvoorziening	2
2	Context: juridisch, bestuurlijk en organisatorisch	3
3	Afwikkeling: activiteiten en resultaten	5
3.1	Werkgeversrol	5
3.2	ESF	12
3.3	Vastgoed	18
3.4	Bestuurlijk/juridisch	28
3.5	Archief	36
3.6	Facent	39
3.7	Financiën	42
4	Financiële afwikkeling	43
5	Rechtsopvolgers	50
6	Samenvatting	52
7	Slot	56

1. VOORWOORD

Per 1 januari 1991 is de departementale dienst Arbeidsvoorziening omgevormd tot een zelfstandige bestuursorganisatie. Deze ZBO was sterk decentraal georganiseerd met aanvankelijk 28 en later 18 regio's. In iedere regio was er een regionaal bestuur waarin werkgevers-, werknemers- en overheidsvertegenwoordigers zitting hadden. Op centraal niveau was er ook een tripartiet samengesteld bestuur. In 1999 werd besloten tot opsplitsing van de organisatie welke in 2000 en 2001 werd geëffectueerd. Hierbij is de regionaal aangestuurde organisatie "gekanteld" tot functioneel aangestuurde organisaties, namelijk CWI, KLIQ, Centrum voor Vakopleiding, Facent en ESF Nederland. Bij deze reorganisatie vervielen 1500 van de 9000 arbeidsplaatsen.

Toen ik op 1 juni 2002 tot bestuurder werd benoemd was deze reorganisatie al achter de rug en resteerde nog een groot aantal niet-afgewikkelde zaken, zoals de uitstroom van bijna 1.000 herplaatsers. Ook dienden duizenden ESF-projecten financieel te worden afgewikkeld, 100 eigendomspannen te worden verkocht en ruim 400 huurovereenkomsten te worden beëindigd. Verder moesten meer dan 300 claims en procedures worden afgehandeld, moest een aanzienlijke inspanning worden verricht voor de overdracht van het archief en resteerde de afwikkeling van de overdracht van de voormalige bedrijfsonderdelen.

Ruim 30 medewerkers waren belast met de afwikkeling van deze en andere zaken. In de periode vanaf 1 juni 2002 is een zeer grote inspanning verricht om één en ander zo goed mogelijk af te wikkelen. Door een actieve benadering konden de zaken zover worden afgewikkeld dat de Arbeidsvoorzieningsorganisatie per 1 november 2004 is opgeheven.

Over mijn werkzaamheden als bestuurder heb ik maandelijks verantwoording afgelegd aan het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Verder is verantwoording afgelegd in jaarverslagen, het laatst met betrekking tot de eerste tien maanden van het jaar 2004.

In deze eindrapportage aan de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid geef ik eerst een overzicht van de verrichte werkzaamheden in het kader van de afwikkeling en vereffening, gevolgd door een samenvatting.

Tot slot wil ik iedereen, zowel binnen Arbeidsvoorziening als daarbuiten bij het ministerie, het CWI en de andere voormalige bedrijfsonderdelen, die betrokken was bij de afwikkeling van Arbeidsvoorziening hartelijk danken voor de inzet en medewerking.

mr. R.J. Schimmelpenninck

Zoetermeer, 27 december 2004

2. CONTEXT: JURIDISCH, BESTUURLIJK EN ORGANISATORISCH

De periode van 2000 tot eind 2004 is voor de Arbeidsvoorzieningsorganisatie een periode geweest van meerdere juridische, bestuurlijke en organisatorische veranderingen op weg naar de opheffing van de organisatie.

De veranderingen in deze periode worden hier op hoofdlijnen beschreven.

Interne verzelfstandiging

Het ontvlechtingproces van de Arbeidsvoorzieningsorganisatie start in feite in 1999. In maart van dat jaar maakt het tweede kabinet-Kok zijn standpunt bekend over de Structuur Werk en Inkomen (Suwi). Onderdeel van dat kabinetsstandpunt is het voornemen de Arbeidsvoorzieningsorganisatie op te splitsen in een publiek deel en een privaat reïntegratiebedrijf.

Na het definitieve standpunt van het kabinet in maart 2000 raken de voorbereidingen over de nieuwe constellatie in een stroomversnelling. Binnen Arbeidsvoorziening krijgt per 1 oktober 2000 de interne verzelfstandiging van de bedrijfsonderdelen gestalte in

- Arbeidsbureau Nederland (de basisdienstverlening, later naar CWI)
- Arbeidsvoorziening Reïntegratiediensten (het latere KLIQ)
- Centrum Vakopleiding (de vakscholing)
- Facent (de facilitaire dienstverlening)
- ESF Nederland.

In het najaar van 2000 wordt tevens besloten dat het Centraal Bestuur Arbeidsvoorziening (CBA) en de Regionale Besturen Arbeidsvoorziening (RBA's) per 1 april 2001 terugtreden.

Externe verzelfstandiging

Het onderdeel ESF Nederland is per 1 april 2001 ontvlochten uit de Arbeidsvoorzieningsorganisatie en overgegaan in het Agentschap SZW. Bij het besluit Tijdelijke bestuurlijke voorziening Arbeidsvoorzieningsorganisatie van 27 maart 2001 benoemt de minister van SZW tijdelijke bestuurders voor de afzonderlijke bedrijfsonderdelen en voor het concern (de bestuurder CBA, prof. dr. L. Koopmans). Na de benoeming van de bestuurders door de minister functioneren de bedrijfsonderdelen op basis van een autonome positie en zijn zij verder geen verantwoording aan de bestuurder CBA verschuldigd.

Het betreft de volgende bestuurders:

Arbeidsbureau Nederland	Drs. R. de Groot	01.04.2001 t/m 31.12.2001
KLIQ NV	Prof. Dr. L.J.C.M. Le Blanc en Ch. B. Aptroot	16.01.2001 t/m 31.12.2001
Centrum Vakopleiding	Prof. Dr. L.J.C.M. Le Blanc en W. P. Metsemakers	16.01.2001 t/m 31.12.2001
Facent	Mr. A.A.M.F. Staatsen	22.02.2001 t/m 31.10.2002
Arbeidsvoorziening Concern	Prof. Dr. L. Koopmans	01.04.2001 t/m 31.05.2002

De bestuurders van de bedrijfsonderdelen zijn belast met de lopende zaken en dienen de externe, d.w.z. juridische verzelfstandiging voor te bereiden. De bestuurder CBA is

verantwoordelijk voor de afhandeling van het ontvlechtingproces en voor de afwikkeling van het concern.

In het proces van ontvlechting geven de bestuurders ook uitwerking aan de afspraak met de minister tot het “schoon over” laten gaan van de bedrijfsonderdelen, dat wil zeggen dat de bedrijfsonderdelen zo weinig mogelijk moeten worden belast met erfenissen uit het verleden van Arbeidsvoorziening. Dit is het uitgangspunt van de overdrachtsdocumenten die op 18 december 2001 door de bestuurder CBA en de respectievelijke bestuurders van de bedrijfsonderdelen worden ondertekend.

Op 1 januari 2002 is de ontvlechting juridisch voltooid. Per die datum treden de Suwi-wet en de KLIQ-wet in werking. De Arbeidsvoorzieningswet 1996 is daarbij ingetrokken, op een aantal artikelen voor de verdere afwikkeling na.

Van voornoemde tijdelijke bestuurders blijft een aantal, via benoeming door de minister, als bestuurslid verbonden aan de per 1 januari 2002 extern verzelfstandigde organisaties. Het betreft drs. R. de Groot (als voorzitter Raad van Bestuur CWI), prof. dr. L.J.C.M. Le Blanc (als voorzitter Raad van Bestuur NV KLIQ en als voorzitter Stichting Centrum Vakopleiding) en W.P. Metsemakers (als bestuurslid Stichting Centrum Vakopleiding).

In de Regeling afwikkeling Arbeidsvoorzieningsorganisatie na Suwi (Stcrt. 2002, nr. 2) zijn bepalingen opgenomen omtrent de afwikkeling van Arbeidsvoorziening.

Na de ontvlechting op 1 januari 2002 blijven op grond van die bepalingen onder andere het boventalig personeel, de niet toegescheiden vermogensbestanddelen, de financiële afwikkeling van ESF-projecten, civiel- en bestuursrechtelijke gedingen en het archief achter bij Arbeidsvoorziening. Dat geldt ook voor het restant van Facent, waarvoor tot 1 november 2002 de bestuurder Facent verantwoordelijk is.

Vereffening

Per 1 juni 2002 belandt de afwikkeling in de fase van vereffening van de Arbeidsvoorzieningsorganisatie. Voor realisering van de vereffening (en de uiteindelijke liquidatie van de organisatie) wordt de bestuurder CBA opgevolgd door de bestuurder Arbeidsvoorziening, mr. R.J. Schimmelpenninck. Een aantal verdere artikelen van de Arbeidsvoorzieningswet 1996 wordt tegelijkertijd ingetrokken.

In juni 2002 waren nog veel activiteiten te verrichten, onder meer met betrekking tot het Sociaal Plan Arbeidsvoorziening tot medio 2004. De doorlooptijd tot medio 2004 bleek inderdaad nodig om de organisatie af te wikkelen.

Aldus kon op 1 november 2004 de Arbeidsvoorzieningsorganisatie worden opgeheven door intrekking van de laatste artikelen van de Arbeidsvoorzieningswet 1996 (Stb. 2004, nr. 520). In de gevolgen van de opheffing is voorzien bij de Regeling opheffing Arbeidsvoorzieningsorganisatie (Stcrt. 2004, nr. 202).

Terugblik

Het juridische, bestuurlijke en organisatorische kader van de organisatie is diepgaand belicht in het rapport Tien jaar Tripartiete Arbeidsvoorziening (19 maart 2002, SOZA-02-207), dat de bestuurder CBA in opdracht van de minister van SZW door onafhankelijk deskundigen heeft laten opstellen. Een aantal van de kritische bevindingen uit dat rapport heeft ook nadien nog een rol gespeeld bij de activiteiten ter afwikkeling en vereffening van de organisatie. Met name de sterk gedecentraliseerde organisatiestructuur van Arbeidsvoorziening (met een variëteit aan systemen, administraties en al dan niet bewaard gebleven bescheiden) en de administratieve tekortkomingen rond 2000 (bij ESF ook al voordien) hebben de afwikkeling bemoeilijkt.

3. AFWIKKELING: ACTIVITEITEN EN RESULTATEN

Achtereenvolgens worden de activiteiten en resultaten beschreven met betrekking tot de onderwerpen werkgeversrol, ESF 1994-1999, vastgoed, bestuurlijk/juridische procedures en claims, archief, Facent en financiën.

3.1. WERKGEVERSROL

3.1.1 Inleiding

Na de externe verzelfstandiging van de bedrijfsonderdelen per 1 januari 2002 vallen drie categorieën medewerkers onder de werkgeversrol van Arbeidsvoorziening, te weten

- herplaatsers
- concernmedewerkers, belast met de uitvoering van de afwikkeling van de Arbeidsvoorzieningsorganisatie
- oud-medewerkers die vóór 2002 recht op wachtgeld kregen.

De werkgeversrol omvat (de eindverantwoordelijkheid voor) onder meer de volgende activiteiten

- uitvoeren van de salarisadministratie
- personeelsadvies en –administratie
 - # het voeren van beoordelings- en ontslaggesprekken en het verstrekken van referenties en getuigschriften
 - # het registreren van en begeleiden bij ziekte en arbeidsongeschiktheid (opstellen reïntegratieplan)
 - # het zorgdragen voor uitvoering van het reïntegratieplan
- afwikkeling wachtgeldregeling
- afwikkeling afspraken met (voormalige) directieleden en medewerkers
- toezicht op uitvoering werkgeverstaken door het mobiliteitsbureau (Mobilans).

3.1.2 Herplaatsers

Per 1 oktober 2000 is het verzelfstandigingsproces van de onderdelen van de Arbeidsvoorzieningsorganisatie ingezet. Bij deze eerste tranche is een vermindering geweest van 642 medewerkers op een personeelsbestand van 9.138 medewerkers aan het begin van 2000.

In 2001 zijn door de individuele bedrijfsonderdelen als voorbereiding op de externe verzelfstandiging de startformaties qua personeel vastgesteld. Per 1 september 2001 heeft KLIQ (in het kader van een vermindering met 700 fte's) 524 medewerkers aangemeld als herplaatser. Verder heeft Centrum Vakopleiding per 1 december 2001 haar startformatie gerealiseerd en een reductie doorgevoerd van 251 medewerkers.

In december 2001 is nog een laatste correctie op de startformaties (m.n. KLIQ) uitgevoerd. Dit heeft geleid tot een aanvullend aantal van 60 herplaatsers.

Ten opzichte van de situatie voor de start van het proces is daarmee (door boventaligheid) een vermindering op de totale personeelsomvang geweest van 1477 medewerkers.

3.1.3 Beroep- en bezwaarprocedure

Op grond van artikel 29 van het Sociaal Plan Arbeidsvoorziening (SPA) konden werknemers die bezwaar hadden tegen beslissingen op grond van het Sociaal Plan een bezwaarschrift indienen bij de Beroepscommissie CAO. De Beroepscommissie heeft de behandeling als gevolg van artikel 29 lid 4 van het Sociaal Plan opgedragen aan de bijzondere kamer van de Beroepscommissie.

Naar aanleiding van de reorganisatie van oktober 2000 zijn 981 bezwaarschriften ingediend, o.a. tegen de aanwijzing als herplaatser. Van de bezwaarschriften zijn 343 ingetrokken, 19 doorgestuurd naar de Beroepscommissie en 619 behandeld door de Bijzondere Kamer. De

laatste behandeling door de bijzondere kamer van deze categorie bezwaarschriften vond plaats op 5 september 2001.

De bijzondere kamer heeft verschillende (bindende) adviezen aan de algemene directie / bestuurder uitgebracht.

Advies	%
Niet-ontvankelijk	6,9
Volledig gegrond	29,2
Volledig ongegrond	37,3
Gedeeltelijk niet-ontvankelijk, gegrond en/of ongegrond	26,6

Vanaf 2002 werden nog bezwaarschriften van herplaatsers behandeld door de bijzondere kamer en bezwaarschriften van vooral wachtgelders door de Beroepscommissie CAO. In totaal zijn 40 bezwaarschriften door kamer en commissie behandeld, waarvan er 14 gegrond zijn verklaard. De laatste zitting van bijzondere kamer en commissie vond gecombineerd plaats op 29 juli 2004.

De (bindende) adviezen van de bijzondere kamer hadden ook tot gevolg dat herplaatsers werden teruggeplaatst bij de (voormalige) bedrijfsonderdelen. Dit leidde ertoe dat van eerdergenoemde reductie van 1477 medewerkers er daadwerkelijk 1337 herplaatsers waren.

3.1.4 Vakbonden en Ombudsman

Aan de vakbonden werd ieder kwartaal door de bestuurder de voortgang van de uitvoering van het Sociaal Plan, de uitstroom van herplaatsers en de dienstverlening door Mobilans en overige intermediairs gerapporteerd. In dit overleg werden beleidsmatige oplossingen voor knelpunten in de toepassing van het SPA besproken en vastgelegd.

In dit overleg is begin 2002 afgesproken om in deze bijzondere situatie bij afwezigheid van een ondernemingsraad over te gaan tot het instellen van het instituut Ombudsman. Herplaatsers konden hun klachten en/of bezwaren tegen de dienstverlening daar kenbaar maken. In totaal hebben 46 herplaatsers zich bij de Ombudsman met een formele klacht of verzoekschrift gemeld, welke alle zijn afgehandeld.

3.1.5 CAO 2002-2004

De CAO 2000 - 2001 expireerde per 31 december 2001. De te verzelfstandigen bedrijfsonderdelen hebben elk met de vakbonden eigen onderhandelingen over een nieuwe CAO gevoerd. De inzet daarbij was het afsluiten van een CAO, waarbij de oude CAO als uitgangspunt is genomen.

Door Arbeidsvoorziening Concern is op 7 februari 2002 ten behoeve van de herplaatsers - vanaf 1 januari 2002 formeel medewerkers van de Arbeidsvoorzieningsorganisatie in liquidatie - een aparte CAO met een looptijd tot 1 april 2004 afgesloten. De inhoud van deze CAO vormt een weerspiegeling van de bijzondere status van deze groep medewerkers. Zij zijn in dienst, maar vrijgesteld van werk, met de opdracht zo snel mogelijk extern een nieuwe werkkring te aanvaarden.

De medewerkers werkzaam bij de concernorganisatie vallen met instemming van de vakbonden onder het regime van de CAO van CWI.

3.1.6 Mobilans

Per oktober 2000 is een intern mobiliteitsbureau (Mobilans) ingesteld dat tot taak had de uitplaatsing van de boventallige medewerkers te realiseren en de overige afspraken uit het Sociaal Plan Arbeidsvoorziening uit te voeren. Mobilans functioneert onder regie van Arbeidsvoorziening Concern, dat verantwoordelijk is voor de decompositie en liquidatie van de Arbeidsvoorzieningsorganisatie.

Evaluatie van het functioneren van Mobilans wijst medio 2001 uit dat Mobilans voor de uitvoering van haar taken additionele expertise en externe versterking nodig heeft. Besloten wordt de expertise van KLIQ Employability, dan nog onderdeel van Arbeidsvoorziening, in te zetten in combinatie met aanvullende externe expertise op het gebied van vacaturewerving, bemiddeling en project-/ poolmanagement. Via een aanbestedingsprocedure wordt, aan de hand van vooraf opgestelde criteria, besloten tot samenwerking met Manpower en KLIQ Employability. Na positief advies van de Ondernemingsraad van Arbeidsvoorziening is de dienstverleningsovereenkomst (met prestatie-elementen en kwaliteitseisen) op 7 november 2001 getekend. Begin 2002 wordt Mobilans een zelfstandige vennootschap met een eigen directie en eigen personeel, met als aandeelhouders KLIQ Employability BV en Manpower Nederland BV. De aandeelhouders houden ieder 50% van de aandelen.

Bij zijn aantreden per 1 juni 2002 besluit de bestuurder Arbeidsvoorziening, op basis van de voortgangsrapportages en de uitstroomprognoses van Mobilans, een verdiepingsslag aan te brengen in de begeleiding van herplaatsers. Daartoe is door Arbeidsvoorziening het bestand aan herplaatsers ingedeeld naar categorie (mobiliteitsgeschikt, langdurig ziek, ouderen, etc.) en is met Mobilans per categorie een specifiek beleid uitgezet. Vervolgens is dit categorale beleid aangestuurd op basis van een toegesneden planning & control systeem en is maandelijks door de bestuurder met de directie en aandeelhouders van Mobilans voortgangsoverleg gevoerd. Tevens werd op operationeel niveau een tweewekelijks overleg gestart tussen de programmamanager P&O van Arbeidsvoorziening en de dagelijkse leiding van Mobilans.

Hoewel de resultaten van Mobilans zich aanvankelijk positief ontwikkelden, bleek in 2003 op basis van de prognoses dat de planning niet zou worden gehaald. Medio 2004 zou een substantieel deel van de herplaatsers niet via uitplaatsing zijn uitgestroomd. Arbeidsvoorziening heeft daarop in overleg met Mobilans besloten vier reïntegratie/outplacementbureaus in te schakelen op grond van hun specifieke, aanvullende expertise. Tevens zijn 32 overeenkomsten voor implacement afgesloten, d.w.z. dat 32 herplaatsers bij een externe organisatie een tijdelijk dienstverband met baangarantie zijn aangegaan.

3.1.7 Uitstroomresultaten vanaf 2002

Zoals eerder vermeld, zijn er van de oorspronkelijke 1477 herplaatsers uiteindelijk 140 bij de voormalige onderdelen na behandeling van hun bezwaarschrift in dienst gebleven. Van de resterende 1337 herplaatsers zijn er 298 uitgestroomd in 2001, 338 in 2002, 477 in 2003 en de laatste 224 herplaatsers in 2004.

In onderstaande tabel is weergegeven tot welke uitstroomresultaten de begeleiding van de 1337 herplaatsers heeft geleid.

Uit de tabel blijkt dat 49% ander werk heeft gevonden in de vorm van de start van een eigen onderneming, werk bij een andere werkgever (eventueel in deeltijd) en werk via implacement. Verder blijkt dat 22% van de herplaatsers vervroegd met pensioen is gegaan (FPU) en dat 18 % werkloos is geworden (WW/BW). De resterende 11% betreft herplaatsers die volledige WAO ontvingen, met pensioen gingen en overige categorieën.

	Uitstroomwijze:							
	Via Flexibele Pensioen Uittreding	Via externe contract-overname tegen vergoeding	Via Kanton-rechter	Via Ontslag commissie	Via beëindigingsovereenkomst of op eigen verzoek	Via uitloop tijdelijk contract	Overig	Totaal uitstroom herplaatsers
<u>Status op ontslagdatum:</u>								
Eigen onderneming			1		49			50
Andere werkgever			2	4	572			578
Implacement		32						32
FPU	291		1					292
WW/Bovenwettelijke WW			67	155		14		236
WAO (volledig afgekeurd)			8	58	12			78
Pensioen							17	17
Ziekengeld na ontslag				13				13
Overig			2	5	15	15	4	41
Totaal uitstroom herplaatsers	291	32	81	235	648	29	21	1337

3.1.8 Beëindiging arbeidsverhouding met niet uitgeplaatste herplaatsers

Conform het Sociaal Plan heeft iedere herplaatser een mobiliteitstraject gekregen met een maximale duur van 2 jaar. Als de arbeidsovereenkomst met de herplaatser niet voor de einddatum van het mobiliteitstraject is geëindigd, wordt de herplaatser voor ontslag voorgedragen bij de ontslagcommissie CWI. Arbeidsvoorziening heeft de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid verzocht gelet op het grote aantal ontslagaanvragen een aparte ontslagcommissie in te stellen. De minister heeft daarop besloten de Ontslagcommissie van de CWI aan te wijzen en deze tijdelijk zodanig uit te breiden dat met vier (sub)ontslagcommissies kon worden gewerkt. Begin 2003 zijn de vier subcommissies geïnstalleerd en is het reglement van werkzaamheden van de Ontslagcommissie vastgesteld.

Onderstaande tabel geeft de resultaten van de ontslagprocedures weer:

Jaar	Toewijzingen	Afwijzingen	Niet ontvankelijk	Intrekkingen	Totaal aanvragen
2003	196	38	10	36	280
2004	39	1			40
Totaal	235	39	10	36	320

In voorkomende gevallen zijn ontbindingsverzoeken bij de kantonrechter ingediend. Het gaat om totaal 81 ontbindingsverzoeken. Hiervan zijn 23 dossiers afgewikkeld via ontbinding en 50 dossiers via een pro forma ontbinding met schikking. Bij de overige 8 dossiers heeft beëindiging van de arbeidsovereenkomst op andere wijze plaatsgevonden, voordat de kantonrechter een beslissing op het verzoek hoefde te nemen.

De WW/bovenwettelijke regeling (BW-regeling) van Arbeidsvoorziening alsmede de aard en duur van het sociaal plan bleken voor de kantonrechter aanleiding tot terughoudendheid bij het toekennen van schadevergoeding bij ontbinding van de arbeidsovereenkomst. In slechts 1 zaak, die door de kantonrechter is ontbonden, is een beperkte schadevergoeding toegekend.

3.1.9 Kosten herplaatsers vanaf 2002

De kosten van de herplaatsers vanaf 2002 zijn als volgt te specificeren:

	€ mln.			Totaal
	2002	2003	2004 (t/m 31/10)	
Salarissen ¹ en afkoopsommen	52	48	5	105 ²
WW/BW'ers	1	3	5	9
Wachtgelders	5	5	4	14
	58	56	14	128

3.1.10 Wachtgelders

Naast voornoemde herplaatsers kende Arbeidsvoorziening uit voorafgaande reorganisaties nog 220 zogenaamde wachtgelders volgens de voormalige wachtgeldregeling. Voor die wachtgelders van wie zowel de verplichting tot sollicitatie als de reële mogelijkheid tot reïntegratie naar werk werd vastgesteld, heeft een reïntegratiebureau in opdracht van Arbeidsvoorziening de reïntegratie naar werk begeleid. Dit heeft in combinatie met de afloop van een groot aantal uitkeringen per 31 december 2003 geresulteerd in een afname tot 167 wachtgelders en per 1 november 2004 geresulteerd in een stand van 155 wachtgelders.

3.1.11 LDC

De afdeling Studie- en beroepskeuzevoorlichting van Arbeidsvoorziening is in 1992 - in het kader van het toenmalige beleid tot spreiding van de rijksdiensten - samen met een afdeling van het ministerie van OC&W verzelfstandigd in de Stichting Landelijk Dienstverlenend Centrum voor Studie- en Beroepskeuzevoorlichting (LDC). Voor het toenmalige personeel is daarbij, in overleg met de vakbonden, een garantieregeling ten aanzien van de rechtspositie overeengekomen tussen LDC en Arbeidsvoorziening.

Vanwege de naderende opheffing van Arbeidsvoorziening ontstond in 1999 discussie over de reikwijdte van de garantieregeling. Daarop is eind 2001 een aangepaste garantieregeling tussen LDC en Arbeidsvoorziening overeengekomen, met als ijkpunt dat de regeling alleen het personeel betreft dat op 18 december 2001 in dienst is bij LDC.

Voor de 7 ex-werknemers van LDC die al volgens de voormalige wachtgeldregeling of de huidige Bovenwettelijke regeling (BW) onder de wachtgeldgarantie vielen, veranderde er niets. Eventuele nieuwe, in aanmerking komende gevallen (maximaal 23 medewerkers) kunnen aanspraak maken op de WW/BW-regeling van Arbeidsvoorziening, waarbij het WW-gedeelte afkomstig is van het UWV. De wachtgeldgarantie is daarbij gekoppeld aan het voortbestaan van een wachtgeldvoorziening in de CAO-CWI.

De betrokkenen zijn verplicht tot sollicitatieactiviteiten en reïntegratiebegeleiding.

3.1.12 Rechtspositionele regelingen

Medio februari 2001 informeert de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, naar aanleiding van een hem toegestuurde anonieme brief, bij het Centraal Bestuur Arbeidsvoorziening naar (de redenen van) het bestaan van met personeelsleden getroffen rechtspositionele regelingen, die zijn gebaseerd op overeenkomsten doorlopend tot na de

¹ Als onderdeel van het reïntegratieproces bleek het herhaaldelijk mogelijk herplaatsers bij diverse bedrijven te detacheren. De detacheringsoptbrengsten bedroegen in totaal € 3,5 mln.

² Inclusief € 4,9 mln met betrekking tot voor Facent nagekomen kosten in de pensioensfeer (zie 3.6.2.1)

zittingsduur van het CBA. Ook vraagt de minister naar het totale bedrag dat daarmee is gemoeid. Het CBA informeert 20 februari 2001 de minister. Op 26 maart 2001 verzoekt de minister om aanvullende informatie, onder andere met betrekking tot de berekening van de totale bedragen die met de bedoelde voorzieningen zijn gemoeid.

Het voormalige CBA, dat per 1 april 2001 is afgetreden, heeft de brief van de minister niet beantwoord omdat deze het bestuur niet meer heeft bereikt. De per 1 april 2001 aangetreden bestuurder CBA heeft eind 2001 de minister per brief gedetailleerd geïnformeerd over de regelingen, die zijn getroffen met directieleden en senior stafleden. In de brief is bovendien informatie gegeven over de afspraken die met bepaalde medewerkers zijn gemaakt om hen aan de organisatie te binden zolang als dat met het oog op de afwikkeling van Arbeidsvoorziening noodzakelijk is.

Voorts heeft de bestuurder CBA de minister op de hoogte gebracht van de uitkomsten van nadere juridische analyse, waarin sommige regelingen werden beoordeeld als royaal c.q. veruitgaand boven van wat gebruikelijk is. Eind januari 2002 heeft de minister na ontvangst van een eerste indruk van de landsadvocaat, de bestuurder CBA verzocht de uitvoering van de regelingen op te schorten. Aan dat verzoek is gevolg gegeven.

Aansluitend heeft de minister de landsadvocaat verzocht een uitgebreid oordeel te geven over de inhoud van de regelingen en te bezien welke juridische mogelijkheden bestaan om te voorkomen dat (verdere) uitvoering aan de getroffen regelingen wordt gegeven.

In juli 2002 doet de bestuurder Arbeidsvoorziening de minister zijn definitieve onderzoeksresultaat toekomen en wel als volgt.

Met 39 personeelsleden zijn regelingen getroffen die afwijken van het Sociaal Plan Arbeidsvoorziening. Van de 39 regelingen zijn er 22 in aanmerking gekomen voor een uitgebreid onderzoek. Van deze 22 regelingen zijn er elf verder ongemoeid gelaten aangezien het een (overgangs)regeling van korte duur betrof. Van de resterende regelingen zijn 3 regelingen om uiteenlopende redenen, en gegeven de relatief lage bedragen, verder ongemoeid gelaten. De daarna resterende 8 regelingen, waarvan een deel veruitgaat boven hetgeen gebruikelijk is, zijn aangevochten.

De Landsadvocaat heeft in augustus 2002 het Ministerie van SZW laten weten de wijze van beoordeling en de voorstellen van de bestuurder Arbeidsvoorziening aanvaardbaar te achten.

De bestuurder Arbeidsvoorziening heeft vanaf zijn aantreden in juni 2002 tot het einde van de vereffening (per 31 oktober 2004) zich ingespannen om in onderhandeling of door het voeren van procedures de 8 regelingen neerwaarts bij te stellen. Gezien het feit dat de aangevochten vaststellingsovereenkomsten getekend waren door de voorzitter van het CBA c.q. de Algemene Directie, was de uitgangspositie voor Arbeidsvoorziening niet gunstig.

Eén regeling kon na een verloren gerechtelijke procedure niet bijgesteld worden, één regeling kon na een gewonnen gerechtelijke procedure wel neerwaarts bijgesteld worden. Twee regelingen zijn neerwaarts bijgesteld nadat de kantonrechter lopende het verzoek om ontbinding van de arbeidsovereenkomsten, partijen verzocht om te onderhandelen. Vier regelingen zijn neerwaarts bijgesteld na (langdurige) onderhandelingen met de betrokkenen. In alle neerwaarts bijgestelde regelingen is een clause opgenomen die verplicht tot terugbetaling van inkomen uit arbeid indien dit inkomen boven een bepaald niveau uitkomt. In alle regelingen is gebruik gemaakt van een FPU (plus) regeling (mogelijkheid tot vervroegde uittreding vanaf 56 jaar door middel van bijstorting van premies).

De oorspronkelijke financiële verplichtingen voor de aangevochten regelingen bedroegen in totaal €7,3 mln. De neerwaartse bijstelling van de aangevochten regelingen bedraagt in totaal € 2,5 mln, waarmee de kosten teruggebracht werden tot €4,8 mln.

De neerwaartse bijstelling tot €4,8 mln is mede gerealiseerd via toepassing van de regeling voor

vervroegd pensioen (FPU). Indien bij deze overeenkomsten de wachtgeldregeling (WW/bovenwettelijke regeling) was toegepast, was de totaallast uitgekomen op € 6,1 mln.

Het resultaat van de neerwaartse bijstellingen is gedifferentieerd, vanwege de per persoon verschillende omstandigheden en onderhandelingsmogelijkheden. Het onderhandelingsresultaat moet gegeven de eerder geschetste onderhandelingspositie aangemerkt worden als het maximaal haalbare.

3.1.13 Overdracht per 1 november 2004

Als algemene rechtsopvolger van Arbeidsvoorziening is aangewezen de Staat. De rechten en verplichtingen aangaande personeel en arbeidsgeschillen zijn echter uitgezonderd van overdracht aan de Staat. Voor de werkgeverstaken is de CWI namelijk aangewezen als rechtsopvolger.

Dit houdt in dat alle rechten en verplichtingen van Arbeidsvoorziening, voortvloeiend uit CAO of een algemene regeling of overeenkomst ten opzichte van werknemers die voor 1 november 2004 in haar dienst zijn geweest, zijn overgegaan naar de CWI. Derhalve zijn ook de lopende (civielrechtelijke en bestuursrechtelijke) arbeidsgeschillen naar de CWI overgegaan.

3.2 EUROPEES SOCIAAL FONDS (ESF), programmaperiode 1994-1999

3.2.1 Inleiding

Het ESF is in de programmaperiode 1994-1999 één van de drie fondsen voor de uitvoering van het Europees structuurbeleid en is bedoeld om op economisch en sociaal gebied meer gelijkheid in kansen voor de burgers van de lidstaten te bevorderen. Het Europese structuurbeleid was, voorzover het de werkgelegenheid betreft, in deze periode uitgesplitst over vijf doelstellingen. Naast deze doelstellingen heeft de Europese Commissie ook een aantal Communautaire Initiatieven (CI's; specifieke steunprogramma's) in het leven geroepen om gericht in te grijpen op bijzondere probleemgebieden

Bijna 80 % van de ESF-gelden in Nederland heeft betrekking op doelstelling 3, gericht op toeleiding van werklozen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. De doelgroepen waren langdurig werklozen en met langdurige werkloosheid bedreigden.

In Nederland heeft het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, als ter zake verantwoordelijke voor de Europese Commissie, in 1991 een bestuursovereenkomst gesloten met Arbeidsvoorziening. Daarin is overeengekomen dat Arbeidsvoorziening in Nederland fungeert als uitvoerende autoriteit in de zin van de EG-verordening voorzover het gaat om activiteiten gefinancierd uit ESF (met uitzondering van doelstelling 4 en enkele CI's die door SZW werden uitgevoerd). Om subsidie uit ESF te kunnen verstrekken heeft Arbeidsvoorziening per doelstelling/CI subsidieregelingen gemaakt.

Op grond van voornoemde subsidieregelingen verstrekte Arbeidsvoorziening subsidies ("beschikkingsrol") aan aanvragers, zijnde overheidsorganisaties of publiekrechtelijke rechtspersonen.

Daarnaast trad Arbeidsvoorziening zelf ook op als aanvrager. Als aanvrager was Arbeidsvoorziening zowel opdrachtgever aan uitvoerende externe organisaties (derden) als ook aan de eigen organisatie(-onderdelen), voor de uitvoering van zogenaamde "eigen organisatie" projecten.

Voorts trad Arbeidsvoorziening op als uitvoerder voor derden-(publiekrechtelijke)aanvragers. Naast de rol van beschikker trad Arbeidsvoorziening derhalve veelal ook op als aanvrager en/of uitvoerder.

Tot 2000 vond subsidieverstrekking ESF plaats door de Regionale Directies Arbeidsvoorziening. Vanaf januari 2000 is de beschikkende functie na een interne herstructurering, o.a. naar aanleiding van rapportages van de EU en op verzoek van SZW, gecentraliseerd bij een nieuw gevormd organisatieonderdeel ESF Nederland dat rechtstreeks ressorteerde onder de Algemene Directie van Arbeidsvoorziening.

In november 2000 besloot de minister de beschikkingsbevoegdheid ten aanzien van afwikkeling van de ESF-periode 1994-1999 en het nieuwe ESF-programma 2000-2006 onder te brengen bij een op te richten Agentschap van het ministerie SZW.

Op 1 april 2001 vond de overdracht van de beschikkingsbevoegdheid inzake ESF-subsidies, de overgang van medewerkers en de met de overdracht verband houdende activa en passiva naar het Agentschap plaats.

Arbeidsvoorziening biedt op 14 maart 2002 aan de minister van SZW de overdrachtsbalans per 31 maart 2001 aan. Hierbij wordt gemeld, dat de balanspositie is gebaseerd op een reconstructie van de administratie. Een reconstructie die nodig was omdat tussen eind 1999 en begin 2001 geen landelijke projectenadministratie is gevoerd en er geen aansluiting was met de financiële administratie van ESF Nederland. Op verzoek van de minister heeft de bestuurder CBA aan Deloitte & Touche opdracht gegeven een oordeel te geven over de kwaliteit van de reconstructie, die ten grondslag heeft gelegen aan de slotbalans.

Op 14 augustus 2002 stuurt Arbeidsvoorziening aan de minister de "Rapportage bevindingen inzake reconstructie ESF-administratie" van 30 juli 2002. De accountant concludeert dat een

volkomen reconstructie nagenoeg onmogelijk was. Er blijven onzekerheden bestaan over de juistheid en volledigheid van de slotbalans per 31 maart 2001 van ESF Nederland. Oorzaken zijn het niet voldoende functioneren van de administratieve organisatie en interne controle gedurende het jaar 2000 evenals het niet op orde zijn van het dossierbeheer. Meer in het bijzonder is geconstateerd dat de volledigheid van de landelijke projectenadministratie niet kon worden vastgesteld. De in de rapporten Koning³ en Koopmans⁴ geconstateerde onvolkomenheden in de organisatie en administratie van Arbeidsvoorziening ten aanzien van ESF hebben daardoor hun gevolgen gehad voor de gang van zaken rond de slotbalans van ESF-Nederland.

In de begeleidende brief bij de bevindingen van Deloitte & Touche, stelt Arbeidsvoorziening aan de minister van SZW voor om samen met het Agentschap SZW vervolgvactiteiten op te starten voor de afwikkeling van de ESF-periode 1994-1999.

Het doel van die activiteiten is de financiële verhouding tussen SZW, Arbeidsvoorziening en derden inzichtelijk te krijgen. Ook dient het omvangrijke ESF-archief overgedragen te worden.

Tot zover de stand van zaken m.b.t. het oude ESF-programma, dat de bestuurder Arbeidsvoorziening vanaf medio 2002 in samenwerking met het Agentschap SZW diende af te wikkelen.

3.2.2 Operationele afwikkeling projecten ESF 1994-1999

3.2.2.1 Beginsituatie

Per 1 oktober 2000 waren bij Arbeidsvoorziening in de rol van beschikker ca. 3.600 niet afgeronde ESF-dossiers/-projecten in behandeling. In ruim 1.000 van de lopende projecten fungeerde één van de RBA's als aanvrager, waarbij in 150 van deze 1.000 projecten Arbeidsvoorziening tevens de rol van uitvoerder vervulde. In de overige 850 projecten waren derden uitvoerder.

3.2.2.2 Herstelteams

Ca. 50 van genoemde 150 projecten betroffen door Arbeidsvoorziening uitgevoerde projecten trajectbemiddeling of een combinatie van scholing en trajectbemiddeling. Deze projecten werden voor aanzienlijke bedragen medegefinancierd uit het ESF. De afdeling Interne Controle van Arbeidsvoorziening beoordeelde in haar controlerapporten de ESF-administratie als niet in overeenstemming met de regels van het ESF. Subsidievaststelling naar aanleiding van dit oordeel zou vergaande consequenties hebben voor de financiële positie van Arbeidsvoorziening. Daarom is in januari 2001 gestart met een 3-tal landelijk verspreide herstelteams om te proberen de administraties te reconstrueren naar de regels van het ESF.

Tevens is veelvuldig geprobeerd 'Brussel' te overtuigen dat de projecten Trajectbemiddeling op basis van de P*Q⁵ formule uit de PGI-administratie (Primair en Gemeenschappelijk Informatiesysteem), afgerekend konden worden. Na een laatste poging eind 2001 wordt besloten de pogingen te staken, aangezien geen overeenstemming werd bereikt over de toerekenbare kosten die per project gedeclareerd kunnen worden.

De herstelteams zijn in maart 2001 ook gestart met herstelactiviteiten naar aanleiding van controlebevindingen van het Directoraat-Generaal Employment van de Europese Commissie bij de door de Centra Vakopleiding uitgevoerde ESF-projecten. De bevindingen betreffen mogelijke dubbelfinanciering, bedenkingen bij de toerekening van de co-financiering, bedenkingen bij de kostprijsberekening en een mogelijk onjuiste scheiding tussen de commerciële en de ESF-gerelateerde activiteiten

Na voorbereidend werk van de herstelteams komt het DG Employment tot de conclusie dat de

³ Rapport onderzoek subsidies Europees Sociaal Fonds, programmaperiode 1994-1999, 27 augustus 2001

⁴ Rapportage afwikkeling Arbeidsvoorziening, 19 maart 2002

⁵ Met de formule P*Q worden de kosten per opleidingsproject berekend die bij de EU worden gedeclareerd:

P = berekening van de genormeerde kosten per deelnemer bestaande uit kosten opleidend personeel, accommodatiekosten en overhead (getracht is overeenstemming te bereiken over genormeerde kosten i.p.v. werkelijke kosten). Q = aantal deelnemers.

afrekeningsystematiek van de Centra Vakopleiding voor deze programmaperiode gedoogd kan worden. Wel diende aanvullend onderzoek verricht te worden naar de dubbelfinanciering en de financiering van Gemeenten en Uvi's.

De herstelacties zijn beëindigd in maart 2002. Als eindresultaat is voor een bedrag van € 32 miljoen ESF-subsidie terzake van projecten trajectbemiddeling en/of scholing behouden voor Arbeidsvoorziening.

3.2.2.3 Declaratie Technische Bijstand ESF 1994-1999

In maart 2002 concludeert DG Employment van de EC dat de gedeclareerde kosten voor organisatie en uitvoering (de zgn. Technische Bijstand) onvoldoende zijn onderbouwd en stelt de lidstaat in de gelegenheid dit te herstellen. Na intensief speurwerk worden ruim 4.000 facturen achterhaald en kunnen de personeelskosten adequaat worden onderbouwd. De declaratie voor kosten Technische Bijstand ad € 45 mln voor de gehele programmaperiode wordt alsnog goedgekeurd. Hiervan is 45%, zijnde € 20 mln subsidiabel. Dit bedrag is dan ook voor Arbeidsvoorziening behouden.

3.2.2.4 Declaratie projecten Strategisch minimum

Nadat alle projecten van de Centra Vakopleiding afgewikkeld zijn, komt DG Employment met de vraag of over ESF 1994-1999 voldoende rekening is gehouden met het "strategisch minimum"⁶. Indien dit niet het geval is, zou de ESF-subsidie voor deze projecten alsnog neerwaarts bijgesteld moeten worden. Arbeidsvoorziening stelt aan de hand van de begrotingen over de jaren 1997, 1998 en 1999 uitgebreide berekeningen op. Het Agentschap SZW controleert de berekeningen op "Brussel-proof" zijn. Eind januari 2003 keurt DG Employment de berekeningen goed. Hiermee is voor een bedrag van € 53,6 miljoen aan subsidie behouden voor Arbeidsvoorziening.

3.2.2.5 Afwikkeling projecten Arbeidsvoorziening als aanvrager

Arbeidsvoorziening trad in een groot aantal projecten op als aanvrager waarbij de uitvoering door Arbeidsvoorziening of door derden plaatsvond.

Per ultimo september 2002 was voor nagenoeg elk project de subsidie vastgesteld. Naar aanleiding van deze subsidievaststellingen moest beoordeeld worden welke financiële en/of juridische acties nog ingezet moesten worden. Op dat moment moesten circa 2.000 projecten (van de 3600 uit oktober 2000) nog op enigerlei wijze door Arbeidsvoorziening worden afgewikkeld, in de rol van aanvrager of uitvoerder dan wel in de afwikkeling van de overdracht naar het Agentschap. Van de 2.000 projecten zijn 823 projecten gedefinieerd als risicoprojecten. Alle 823 dossiers zijn compleet gemaakt en opnieuw beoordeeld, zowel operationeel als financieel als juridisch. In dit kader zijn meer dan 100 bezwaarprocedures doorlopen. In die gevallen waarin uitvoerders (derden) een (administratief) onvolledige declaratie hadden ingediend, is bevoorschotting teruggevorderd.

Op basis van inschattingen is in totaal € 13,4 mln geïdentificeerd als potentiële vordering. Hiervan is op grond van afwikkeladviezen € 10,9 mln als niet voldoende harde vordering aangemerkt. Van het restant is tot 1 november 2004 € 1,4 miljoen ontvangen en staat nog voor € 1,1 mln aan vorderingen open, die wegens mogelijke oninbaarheid bijna volledig zijn voorzien. De beperkte inbaarheid is o.a. het gevolg van steekhoudend verweer en faillissementen van partijen.

⁶ De term "strategisch minimum" is voor het budgetjaar 1997 door het CBA ingevoerd, toen er sprake was van forse bezuinigingen op het budget van Arbeidsvoorziening en de uitvoering van de scholingstaak in het kader van bredere besluitvorming ter discussie stond. Het CBA heeft toen het standpunt ingenomen dat, ongeacht de financieringsgrondslag, voor de effectieve en efficiënte uitvoering van de scholingstaak een bepaalde minimum omvang van de scholingsinfrastructuur verzekerd moest zijn. De ESF fondsen konden beschouwd worden als een stimulering om een hoger volume aan scholing te realiseren dan het eigen budget toestond. Door het eigen budget als co-financiering in te zetten was het mogelijk het meerdere aan volume grotendeels af te dekken met ESF subsidies. In de 2^e helft 2002 en de 1^e helft 2003 zijn de declaraties overeenkomstig dit principe met toestemming van de EU opnieuw gedeclareerd.

Daarnaast is in 2002 voorzichtigheidshalve € 4,9 mln. aan latente verplichtingen opgenomen voor betalingen aan uitvoerders. Hiervan is uiteindelijk € 0,6 mln uitgekeerd. Het restant van de verplichting is vrijgevallen.

3.2.2.6 Afstemming financiële positie SZW en Agentschap SZW

Naast afstemming van de financiële positie ten opzichte van uitvoerders diende ook afstemming van de financiële positie in het kader van de afwikkeling van de beschikkersrol van Arbeidsvoorziening terzake van de op 1 april 2001 nog lopende projecten ten opzichte van het Agentschap SZW plaats te vinden. Van in totaal 2.353 projecten is de financiële positie afgestemd. Met het Agentschap SZW is over de ESF-projecten op 4 september 2003 volledig overeenstemming bereikt. Dit heeft geresulteerd in een slotbetaling van € 23,4 mln. aan het Agentschap SZW.

Daarnaast is de rekening-courant schuld aan SZW van € 20,3 mln., ontstaan uit de overdracht van de beschikkersrol aan het Agentschap SZW per 1 april 2001, op 23 december 2003 door Arbeidsvoorziening afgelost.

Op basis van het bovenstaande is SZW op 27 januari 2004 overgegaan tot het verlenen van finale kwijting aan Arbeidsvoorziening.

3.2.2.7. Bezwaar- en beroepsprocedures

Door Arbeidsvoorziening is tegen ruim 100 subsidievaststellingen bezwaar aangetekend en tegen nog eens 86 beslissingen op bezwaar is beroep aangetekend. Om de voortgang van de afwikkeling te bespoedigen is, na een analyse van baten en lasten, het aantal bezwaar- en beroepszaken verminderd tot 33.

Van deze 33 procedures zijn er voor Arbeidsvoorziening zeven, waarvan vier omvangrijke, succesvol afgerond met het alsnog ontvangen van in het totaal ruim € 4,5 mln aan subsidie.

Op 31 oktober 2004 resteerden nog 9 procedures in hoger beroep bij de Centrale Raad van Beroep⁷. In de overige bezwaar- en beroepsprocedures is het bezwaar/beroep van Arbeidsvoorziening ongegrond verklaard.

3.2.2.8 ESF-archieffproject

Teneinde een goede fysieke overdracht van de dossiers aan het Agentschap SZW mogelijk te maken zijn in dezelfde periode door teams, verdeeld over elk van de zes (voormalige) service units van het Agentschap SZW bijna 8.900 dossiers geïnventariseerd en vervolgens overgedragen aan het Agentschap SZW.

⁷ Ingevolge de Regeling opheffing Arbeidsvoorzieningsorganisatie heeft de minister deze procedures na 1 november 2004 ingetrokken.

3.2.3 Financiële afwikkeling ESF 1994-1999

3.2.3.1 ESF-posities in jaarrekeningen

De standen van de posities ESF in de jaarrekeningen vanaf 2001 en over de periode 1 januari tot en met 31 oktober 2004 zijn als volgt:

		x € 1.000		
	31-12- 2001	31-12- 2002	31-12- 2003	31-10- 2004
Vorderingen:				
Te vorderen van derden inzake ESF projecten	0	13.383	2.358	1.080
Voorziening voor oninbaarheid	0	-12.500	-1.850	-922
	0	883	508	158
Vordering op toegekende ESF projecten	39.673	0	0	0
Totaal vorderingen	39.673	883	508	158
Schulden:				
R/C met SZW inzake overdracht	-20.304	-20.304	0	0
R/C met AG/SZW inzake afstemming ESF projecten	0	-23.362	0	0
Voorziening ESF Risico's	-74.102	0	0	0
Te betalen aan derden inzake ESF projecten	0	-4.943	-1.240	0
Te betalen aan derden naar aanleiding van gevoerde procedures	0	0	0	-1.684 ⁸
Totaal schulden	-94.406	-48.609	-1.240	-1.684

De twee vorderingen van totaal € 158.000, die per 31 oktober 2004 nog niet waren voldaan, zullen naar verwachting begin 2005 geïncasseerd kunnen worden. De voorziene vorderingen behoeven nog verdere afwikkeling.

3.2.3.2 Resultaten afwikkeling ESF 1994-1999

Het voorgaande recapitulerend zijn onderstaande gelden door Arbeidsvoorziening c.q. de Staat behouden of ontvangen van de EC voortvloeiende uit de afwikkeling van ESF 1994-1999.

Behouden bedragen in de periode 2001 - 2004:

Uit beschikkingen na herstelactiviteiten	€ 32,0 mln
Uit herstel van de declaratie Technische Bijstand	€ 20,0 mln
Uit herstel van projecten waarop het Strategisch Minimum van toepassing was	€ 53,6 mln
Totaal behouden bedragen ESF	€ 105,6 mln

⁸ Dit bedrag is in de "Eindverantwoording per 31 oktober 2004 van Arbeidsvoorziening" onder Overige schulden en overige passiva opgenomen als Te betalen inzake verloren ESF-procedures. Van het bedrag heeft € 178.000 betrekking op ESF bezwaar en beroep. De resterende € 1,5 mln betreft andere procedures (zie voetnoot bij 3.4.3.4).

Betalingen/ontvangsten inzake ESF in de afwikkelingsperiode:

Voor afwikkeling van de overdracht beschikkersrol ESF aan SZW		€ 20,3 mln
Voor afstemming van de financiële posities met AG/SZW	€ 23,4 mln	
Voor gewonnen bezwaar- en beroepszaken	- € 4,5 mln	

Per saldo betaald aan het AG/SZW		€ 18,9 mln
Ontvangen van derden inzake ESF		- € 1,4 mln
Betaald aan derden inzake ESF		€ 0,6 mln

Per saldo uitgaven ESF		€ 38,4 mln

In de Staat van Baten en Lasten over de periode vanaf 2002 zijn de volgende posten verantwoord:

Vorming voorziening dubieuze ESF-vorderingen	€ 12,5 mln
Overige ESF-posten	€ 1,3 mln
Totaal aan last in 2002	€ 3,8 mln
In 2003 is aan resultaat ESF-posities inclusief mutatie voorziening mogelijke oninbaarheid van vorderingen inzake ESF-projecten uit hoofde van aanvragersrol verantwoord	-€ 3,5 mln
In 2004 is naar aanleiding van (bezwaar- en beroeps-)procedures ontvangen	-€ 4,5 mln
In 2004 is aan baten ESF-posities verantwoord	-€ 1,4 mln
Per saldo last uit ESF-afwikkeling	€ 4,4 mln

3.3 VASTGOED

3.3.1. Inleiding

In het kader van de ontvlechting van de Arbeidsvoorzieningsorganisatie is op 5 februari 2001 een Beleidsnotitie Huisvesting vastgesteld. In deze notitie werd het volgende inzichtelijk gemaakt:

- hoe is de huisvesting geregeld
- op welke wijze raakt de ontvlechting de huisvesting van de verschillende organisatieonderdelen
- welke criteria spelen een rol voor de toekomstige wijze van huisvesting van deze organisatieonderdelen
- welke huisvestingsscenario's voor de toekomst zijn denkbaar
- toetsing van deze scenario's aan de hand van aantal relevante criteria

Er werd een zevental scenario's uitgewerkt waarna een werkgroep is ingesteld die belast was met de afronding. Ultimo 2001 is met de bedrijfsonderdelen overeenstemming bereikt over een verdeelmodel en een vervolgtraject. Invulling diende gegeven te worden aan:

- bestemming van de panden
- huurovereenkomsten en overdracht van huurovereenkomsten
- gebruiksovereenkomsten van eigendomspanden
- afstoten en/of beheren van leegstaande panden
- oplossen van leegstand (huur en eigendom)
- eigendomsoverdracht
- verkoop

Voor de te verrichten werkzaamheden is op 21 augustus 2001 een proceduredocument vastgesteld waarin de processen, taken en verantwoordelijkheden van partijen werden beschreven ten aanzien van vastgoed. De doelstelling was het zo efficiënt mogelijk en met zo min mogelijk risico's overdragen en beheren van de huisvesting van ABNL (CWI), KLIQ, Facent, Agentschap SZW (als opvolger van ESF Nederland) en Centrum Vakopleiding.

Op 18 december 2001 zijn de Overdrachtsovereenkomsten tussen de Staat, de Arbeidsvoorzieningsorganisatie en de verzelfstandigde bedrijfsonderdelen (CWI, KLIQ, CV en Facent) ondertekend waarmee de externe verzelfstandiging van de onderdelen op 1 januari 2002 een feit werd. Deze overeenkomsten waren voorzien van een groot aantal bijlagen waaronder een opstelling welke panden met een huurovereenkomst respectievelijk gebruiksovereenkomst op verzoek van de bedrijfsonderdelen aan hen waren toegedeeld.

De achterblijvende organisatie, Arbeidsvoorziening Concern, heeft zich vervolgens belast met de algehele afwikkeling van de huisvesting.

De Arbeidsvoorzieningsorganisatie beschikte over een dicht netwerk van kantoren en opleidingscentra. Bij de aanvang van het project Afwikkeling huisvesting Arbeidsvoorziening, begin 2001, was er sprake van 424 gehuurde kantoren en 101 eigendomspanden.⁹

Omdat in de loop van 2001 er 44 huurovereenkomsten zijn beëindigd door einde huurtermijn dan wel "indeplaatsstellingen", is het aantal van 424 huurovereenkomsten dat jaar teruggelopen naar 380. Per 1 januari 2002 dienden er aldus 380 huurovereenkomsten voor 362 verschillende panden/objecten afgewikkeld te worden en 101 panden verkocht te worden.

Op 1 november 2004 waren alle huurrelaties afgewikkeld en waren 99 van de 101 eigendomspanden verkocht.

⁹ Dit wil niet zeggen dat er $424 + 101 = 525$ panden in gebruik waren, maar dat er van de 424 panden 323 gehuurd waren van derden en 101 panden (in)direct van Arbeidsvoorziening.

Een bijzondere groep vormen de panden die eigendom waren van de Stichtingen Huisvesting Arbeidsvoorziening Hengelo/Amersfoort/Middelburg/ Doetinchem/Vakcentra. Met deze stichtingen was Arbeidsvoorziening huurovereenkomsten overeengekomen met een looptijd van 20, 25 en 30 jaar. De looptijd van de huurovereenkomsten was gelijk aan de looptijd van de (100%) externe financiering van deze panden. Bij de panden eigendom van de stichtingen dienden zowel het vastgoed als de huurovereenkomst voor de externe financiering als onderliggende waarde.

De wijze waarop de afwikkeling van het vastgoed is geschied, wordt in het navolgende toegelicht.

3.3.2 Huurpanden

3.3.2.1 Verdeling huurovereenkomsten

Op 1 januari 2002 was, als genoemd, sprake van 380 huurovereenkomsten voor 362 verschillende panden/objecten. Van de huurovereenkomsten zijn:

- 151 overeenkomsten (voor 147 panden) overgegaan naar CWI
- 53 overeenkomsten (voor 53 panden) overgegaan naar KLIQ
- 42 overeenkomsten (voor 41 panden) overgegaan naar Centrum Vakopleiding/ROC
- 5 overeenkomsten (voor 5 panden) overgegaan naar Facent
- 129 overeenkomsten (voor 116 panden) achtergebleven bij Arbeidsvoorziening Concern

De onderhuurovereenkomsten die KLIQ heeft afgesloten met CWI zijn niet apart genoemd.

3.3.2.2 Afwikkeling huurovereenkomsten

Arbeidsvoorziening Concern heeft de 129 contracten (voor 116 panden) op een 3-tal manieren afgewikkeld:

- door de veelal nog kortlopende huurtermijn uit te lopen en de huur gewoon door te betalen tot de einddatum van de huurovereenkomst
- door een partij te vinden die de huurovereenkomst wilde overnemen door middel van de zogenaamde "indeplaatsstellings-procedure"
- door de huurovereenkomst af te kopen

Bij de zoektocht naar nieuwe huurders is gebruik gemaakt van de diensten van meerdere landelijke en lokale makelaars.

3.3.2.3 Kosten afwikkeling huurpanden

De afwikkeling is gepaard gegaan met meerdere soorten van kosten, te weten:

- kosten huur tot einddatum huur	€ 8,7 mln.
- kosten afkoop restant van huurtermijnen	4,9 mln.
- kosten leegstand tot einddatum huurovereenkomst
(kosten energie, service, anti-kraak, schoonmaak, onderhoud)	4,8 mln.
- kosten professionele begeleiding	2,4 mln.

Totaal kosten afwikkeling huurpanden	<u>€ 20,8 mln.</u>
--------------------------------------	--------------------

3.3.3 Eigendomspanden

3.3.3.1 Eigendom

Per 1 januari 2002 was er sprake van 101 eigendomspanden. Eén in 2004 gesplitst pand is opgenomen als 2 aparte panden. Twee panden waarop een financial lease verplichting berustte, zijn eveneens opgenomen als eigendomspanden.

De onderverdeling in eigendom van deze 101 panden is de volgende:

- 84 panden: Juridisch eigenaar Arbeidsvoorziening, economisch eigenaar CV Huvema¹⁰
- 9 panden: Eigenaar Arbeidsvoorziening
- 1 pand: Eigenaar Stichting Huisvesting Arbeidsvoorziening Hengelo
- 1 pand: Eigenaar Stichting Huisvesting Arbeidsvoorziening Amersfoort
- 1 pand: Eigenaar Stichting Huisvesting Arbeidsvoorziening Middelburg
- 3 panden: Eigenaar Stichting Huisvesting Arbeidsvoorziening Vakcentra
- 1 pand: Financial lease Bank Nederlandse Gemeenten
- 1 pand: Financial lease NIB Capital

3.3.3.2 Bestemming

Tot 1 januari 2002 waren de 101 panden in gebruik bij de volgende bedrijfsonderdelen:

- 67 panden: Arbeidsbureau Nederland, daarna CWI
- 31 panden: Centrum Vakopleiding
- 2 panden: Regionale Besturen Arbeidsvoorziening
- 1 pand : Facent (Atelier Apeldoorn)

Van de 101 panden zijn er tot op heden 59 in gebruik gebleven bij de voormalige bedrijfsonderdelen:

- 43 panden: Gehuurd door CWI en alle 43 verkocht aan derden
- 16 panden: Gehuurd door een ROC, 11 verkocht aan een ROC en 5 aan derden

3.3.3.3 Organisatie verkoopactiviteiten

Bij de verkoopactiviteiten werden de procedures gevolgd als omschreven in het op 21 augustus 2001 vastgestelde proceduredocument. Bij de verkoop van de 2 panden die eigendom waren van huisvestingsstichtingen Hengelo en Amersfoort is hiervan door de besturen van de stichtingen afgeweken (zie 3.3.5).

Voor alle panden is een uitgebreid verkoopadvies opgesteld door Trimp & van Tartwijk Property Performance. Aansluitend heeft deze organisatie de kwaliteit van de gevolgde procedures bewaakt.

Bij de verkoop van de panden is gebruik gemaakt, in de volgorde als aangegeven, van de volgende methoden:

- verkoop bij voorkeursrecht (huurders, gemeenten, ROC's)
- verkoop bij inschrijving op uitnodiging bij meerdere belangstellenden per pand
- verkoop bij openbare inschrijving,
- onderhandse verkoop

De organisatie van de verkopen bij openbare inschrijving is, nadat drie offertes waren ontvangen, in handen gegeven van Troostwijk Makelaars BV te Amsterdam.

Bij verkoop bij inschrijving op uitnodiging en onderhandse verkoop is afwisselend gebruik gemaakt van de diensten van CMS Derks Star Busmann Notarissen te Amsterdam en Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn Notarissen te Den Haag.

De verkoopprocessen zijn aangestuurd door een eigen vastgoedteam van Arbeidsvoorziening.

¹⁰ CV Huvema is in 1997 opgericht. Arbeidsvoorziening was stille vennoot, Stichting Huisvestingsmanagement Huvema, aan wie het bestuur van de CV Huvema was opgedragen, was beherend vennoot. Het beheer van de panden was opgedragen aan ING Vastgoed Management BV, later overgenomen door Kamerbeek Nieboer en weer later door Meeüs. In het bestuur van CV Huvema zaten deskundigen van CenE Bankiers, ING Vastgoed en Trimp & Van Tartwijk. De Staat heeft het volledige eigendom van de panden overgedragen aan Arbeidsvoorziening. Arbeidsvoorziening heeft op haar beurt het economisch eigendom overgedragen aan CV Huvema. De Staat werd betaald uit een lening ad NLG 135 miljoen verstrekt door CenE Bankiers. CV Huvema is per 31 december 2002 geliquideerd, het economisch eigendom van de toen nog aanwezige panden werd overgedragen aan Arbeidsvoorziening.

3.3.3.4 Prijsvorming

Vóór de ontvlechting hadden de bedrijfsonderdelen bij ingang van de huur een 20-jarige huurovereenkomst op de panden die eigendom waren van de CV Huvema en/of de Arbeidsvoorzieningsorganisatie. Bij de financial lease panden was sprake van 30-jarige huurovereenkomsten met tussentijdse koopoptie volgens een in de overeenkomst opgenomen formule. Bij de huisvestingsstichtingen was sprake van (vaste) huurovereenkomsten variërend van 25 of 30 jaar (parallel lopend met de financieringsovereenkomsten).

CWI

Vóór het tijdstip van verkoop zijn de langjarige (huur)overeenkomsten met CWI aangepast en werden huurovereenkomsten opgesteld met een looptijd van 5 jaar met een optie van nog eens 5 jaar. Gegeven het feit dat nog niet zeker was welke panden als bedrijfsverzamelgebouw zouden gaan dienen en welke panden op termijn overbodig zouden worden, was voor de CWI-organisatie deze looptijd het minst risicovol. Het kopen van panden was voor CWI geen optie. Bij de huisvestingsstichting Amersfoort tekende CWI na aanvankelijk protest een huurtermijn van 10 jaar. Voor de panden die op korte termijn zouden worden verlaten, werd geen huurovereenkomst overeengekomen.

De keerzijde van de aanpassing van de huurtermijnen met het CWI was een kortere termijn van gegarandeerde inkomsten voor beleggers en daardoor lagere verkoopprijzen. Als compensatie hiervoor is de huurprijs naar een marktconform, vaak hoger, niveau gegaan. Aangezien naast de huurtermijn de combinatie van huurprijs, bouwjaar, locatie, ligging, staat van onderhoud, grootte van een pand en gegoedheid van de huurder eveneens prijsbepalende factoren zijn, resulteren deze factoren bij de CWI-panden in een positief tegenwicht bij de prijsvorming.

De CWI-panden liggen veelal op (zeer) goede locaties in steden, zijn ingericht als kantoor, zijn van middelgrote omvang en zijn goed onderhouden. Door dit gegeven waren de CWI-panden ondanks inkorting van de huurtermijnen goed verkoopbaar. Alle CWI-panden zijn dan ook verkocht tegen tevredenstellende opbrengsten.

Centrum Vakopleiding

Centrum Vakopleiding dan wel de ROC's die de activiteiten van CV overnamen, had(den) de keuze tussen kopen van de gehuurde panden of voortzetten van de huur met een aangepaste huurtermijn van 5 jaar plus 5 optiejaren.

Bij de panden van Centrum Vakopleiding dient onderscheid gemaakt te worden tussen panden gebouwd in de jaren zestig en zeventig en panden gebouwd tussen 1997 en 2001. De categorie jaren 60/70 panden was in 1997, gezien de ouderdom en onderhoudstoestand, relatief goedkoop (van de Staat) gekocht. Deze objecten waren grotendeels van kleinere omvang.

De categorie 1997/2001 panden was nieuw gebouwd, van grote omvang, heel specifiek gebouwd (maatwerk), vaak onaantrekkelijk gelegen en, mede door de specifieke gebruikersinstallaties, duur gebouwd. De panden van deze laatste categorie waren tegen aanschaf- c.q. bouwwaarde zeer slecht verkoopbaar dan wel onverkoopbaar.

Van de voormalige 31 CV-panden – waarop ROC's recht van voorkeur hadden - zijn slechts 11 panden door ROC's gekocht waaronder één geheel nieuw gebouwd pand (Leeuwarden) en één gedeeltelijk nieuw gebouwd pand (Lelystad). Gegeven de specifieke bestemming van deze gebouwen en het feit dat de gebouwen binnen het publieke domein bleven, is in bepaalde gevallen ingestemd met lagere opbrengstwaarden dan de boekwaarden.

In 4 gevallen is een CV-pand door een ROC gehuurd en in 16 gevallen werd een pand leeg opgeleverd. Van deze in totaal 20 panden zijn er 18 verkocht en zijn 2 panden onverkocht gebleven. Aangezien de kopers de gebouwen moesten herontwikkelen van scholingsgebouw in een gebouw geschikt voor algemeen gebruik als bedrijfsruimte, kantoor, opslagruimte, etc. waren de verkoopopbrengsten vaak lager dan de stichtingskosten.

3.3.3.5 Asbest- en/of bodemvervuiling

Ten tijde van de verwerving van de gebouwen uit de jaren 60/70, die in 1997 van de Staat zijn gekocht, heeft voor alle panden zowel een asbest- als een bodemonderzoek plaatsgevonden. Indien de eventueel aanwezige asbest direct bedreigend was voor de gezondheid, werd tot sanering overgegaan. Asbest die niet direct voor de gezondheid bedreigend was, is alleen verwijderd na groot onderhoud of bij renovatie. De geraamde kosten voor verwijdering van alle in de panden aangetroffen asbest zijn bij aankoop direct met de Staat verrekend. Voor zover de in het verleden aangetroffen asbest nog niet door Arbeidsvoorziening was verwijderd, zijn de kosten voor de sanering hiervan in overleg met de kopers van het betreffende pand in mindering op de verkoopprijs gebracht.

Bij de huidige verkoop bleek echter ook dat in een tweetal gebouwen asbest aanwezig die bij de aankoop in 1997 niet gerapporteerd was. In deze gevallen heeft Arbeidsvoorziening bij Domeinen de schade geclaimd omdat bij de eerdere levering van deze gebouwen door Domeinen namens de Staat aan Arbeidsvoorziening onvolledig melding is gedaan van de aanwezigheid van asbest. In één geval van verkoop aan een derde veroordeelde de Rechter Arbeidsvoorziening een geleverd gebouw terug te kopen wegens het niet volledig vermelden van asbest in de verkoopdocumentatie bij een verkoop bij inschrijving op uitnodiging.

Omdat de rapporten van de bodemonderzoeken veelal een geldigheidsduur van vijf jaar kennen, zijn voordat de verkoop plaatsvond een groot aantal onderzoeken naar bodemvervuiling opnieuw uitgevoerd. Bodemvervuiling van enige omvang is niet aangetroffen. In een enkel geval was sprake van lichte bodemvervuiling en zijn de saneringskosten verrekend met de verkoopprijs.

3.3.3.6 Verkoopresultaten

Van de 101 panden zijn er 99 verkocht. De twee onverkochte panden zijn als vermogensbestanddeel overgegaan naar de Staat. Het beheer en de verkoop van deze panden is per 1 november 2004 overgenomen door Domeinen.

Van de 99 verkochte panden zijn 36 panden gekocht door gemeenten, provincies en ROC's die gebruik hebben gemaakt van het (gevestigde) recht van voorkeur en zijn 63 panden verkocht aan derden. De verdeling was als volgt:

- 21 panden: Verkocht aan een gemeente, waarvan 19 panden gehuurd door CWI en 2 panden gehuurd door een ROC.
- 1 pand: Verkocht aan een provincie (Zeeland) voor eigen gebruik
- 11 panden: Verkocht aan een ROC voor eigen gebruik
- 3 panden: Verkocht aan gemeenten die een WVG-recht gevestigd hadden (Den Helder, Oostburg, Arnhem) en allen gehuurd door CWI
- 63 panden: Verkocht aan derden

Verkoop bij openbare inschrijving heeft op drie verschillende tijdstippen plaatsgevonden. Hierbij zijn in totaal 42 panden aangeboden en 29 panden verkocht.

In mei 2003 zijn 34 over het gehele land verspreide panden bij inschrijving aangeboden met als resultaat:

- 24 panden: Verkocht aan de hoogste bidder ¹¹
- 2 panden: Verkocht aan gemeenten door vestiging WVG-recht
- 1 pand : Niet gegund wegens te lage biedingen (nadien alsnog verkocht tegen hogere waarde dan de bieding)
- 7 panden: Voor het uitbrengen van biedingen om verschillende redenen teruggetrokken en op een later tijdstip alsnog verkocht

In februari 2004 zijn 4 in het noorden des lands gelegen panden bij inschrijving aangeboden met als resultaat:

- 2 panden: Verkocht aan de hoogste bidder waarvan 1 pand aan een ROC
- 2 panden: Niet gegund wegens te lage biedingen (nadien alsnog verkocht tegen hogere waarde dan de bieding)

In september 2004 zijn 4 in het midden en zuiden des lands gelegen panden bij inschrijving aangeboden met als resultaat:

- 1 pand: Verkocht aan de hoogste bidder
- 1 pand: Teruggetrokken i.v.m. verkoop 2 dagen voor de biedingen
- 1 pand: Niet gegund wegens te lage biedingen`
- 1 pand: Niet op geboden

De tijdens deze inschrijving niet verkochte panden zijn per 1 november 2004 overgegaan naar de Staat. Domeinen zal de panden beheren en voor de verkoop zorgdragen.

Het onverkochte pand te Heerlen is tot en met december 2004 verhuurd aan een ROC. Het onverkochte pand te Etten-Leur was tot 1 augustus 2004 voor 75% verhuurd aan een ROC en voor 25% verhuurd aan Stichting Vakopleiding Metaal West Brabant.

Arbeidsvoorziening heeft in het kader van de vereffening de twee onverkochte panden medio oktober 2004 aangekocht. Het betreft het pand te Heerlen waarop een financial leaseverplichting rustte tot 1 oktober 2024 (aangegaan met de Bank Nederlandse Gemeenten) en het pand te Etten-Leur dat eigendom was van de Stichting Huisvesting Arbeidsvoorziening Vakcentra (SHAV). De overdracht van het pand Etten-Leur van SHAV naar Arbeidsvoorziening was noodzakelijk om SHAV op 30 november 2004 in liquidatie te laten gaan. De panden zijn tegen de volgende waarden aangekocht:

- pand Heerlen:	€	3,5 mln.
- pand Etten-Leur	€	2,8 mln. ¹²

3.3.3.7 Transactieresultaten eigendomspanden

Bij de berekening van de transactiewaarden is uitgegaan van historische aankoopwaarde en de bruto verkoopprijs.

Gekozen is voor de historische aankoopprijs die in het verleden betaald is bij levering door de Staat dan wel betaald is voor de aankoopprijs voor de grond en de bouwkosten van de nieuwbouwpanden. Per gebruiksbestemming luiden de aankoopwaardes en verkoopwaardes als volgt:

¹¹ Hierover verscheen een kritische publicatie in De Telegraaf dd 28.06.2004 als zou de methodiek van openbare verkoop bij inschrijving ten koste zijn gegaan van de opbrengst. Onderzoek in het Kadaster wees uit dat:

3 panden doorverkocht zijn aan derden met een gemiddelde transactiewinst van 3%

2 panden tegen dezelfde prijs zijn doorgeleverd aan een gerelateerde partij

4 panden middels een ABC-levering tegen dezelfde prijs zijn doorgeleverd

¹² Stichting SHAV stichtte het pand Etten-Leur voor €7.310.247, de afwaardering door de stichting beliep €4.510.000.

	€ mln.	
67 Panden met als (voormalige) bestemming Arbeidsbureau Nederland, daarna CWI:		
- aankoopwaarde:	48,1	
- verkoopwaarde:	<u>73,7</u>	
- winst		25,6
29 Panden met als (voormalige) bestemming Centrum Vakopleiding:		
- aankoopwaarde:	82,0	
- verkoopwaarde:	<u>51,7</u>	
- verlies		-30,3
1 Pand met als (voormalige) bestemming Facent (Atelier Apeldoorn):		
- aankoopwaarde	0,6	
- verkoopwaarde	<u>0,5</u>	
- verlies		-0,1
2 Panden met als (voormalige) bestemming RBA-kantoor:		
- aankoopwaarde	3,6	
- verkoopwaarde	<u>4,1</u>	
- winst		0,5
Totaal verlies op de verkoop van eigendomspanden		<u><u>-4,3</u></u>

3.3.3.8 *Bedingen*

Op de panden die met voorkeursrecht en/of WVG-recht door gemeenten gekocht zijn, heeft Arbeidsvoorziening een anti-speculatiebeding en/of een kettingbeding gevestigd. Arbeidsvoorziening heeft met Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn Notarissen een overeenkomst afgesloten waarin opgenomen is dat PRDF jaarlijks een onderzoek instelt naar de nakoming van deze bedingen. Vanaf 1 november 2004 is de Staat als rechtsopvolger van Arbeidsvoorziening de begunstigde partij.

Voor drie huurpanden krijgt Arbeidsvoorziening een vergoeding als aan specifieke voorwaarden is voldaan. Dit betreft bij twee panden als er wordt uitgebreid en bij één pand moet bij eerdere verkoop of verhuur een deel van de huurafkoop worden teruggestort.

3.3.4 Totaal overzicht opbrengsten en kosten

3.3.4.1 Resultaat afwikkeling vastgoed

	€ mln
<i>Resultaat afwikkeling eigendomspanden</i>	
Aankoopwaarde	134,3
Verkoopwaarde	130,0
Verlies op verkopen	-4,3
Opbrengsten uit verhuur	22,6
Kosten hypotheekrente	-9,4
Kosten van leegstand	-2,9
Kosten verkoop panden huisvestingsstichtingen	-2,5 ¹³
Afwaardering pand Etten-Leur	-4,1
Kosten afwikkeling	-18,9
	3,7
Resultaat afwikkeling eigendomspanden	-0,6
<i>Resultaat afwikkeling huurpanden</i>	-20,8
Verlies afwikkeling huisvesting	-21,4

3.3.4.2 Verlies afwikkeling vastgoed

Het bedrag van €21,4 mln aan verlies afwikkeling huisvesting, is als volgt te herleiden in de staten van baten en lasten:

	€ mln
Verlies afwikkeling huisvesting	-21,4
Correctie lagere boekwaarde dan aankoopwaarde	13,2
Eliminatie afwaardering pand Etten-Leur	4,1
Opgenomen in de staten van baten en lasten	-4,1

Dit bedrag van - €4,1 is als volgt over de diverse posten in de staat van baten en lasten te specificeren:

Huurbaten, opgenomen onder de Overige baten	22,6
Boekresultaat/afschrijvingen materiële vaste activa	8,9
Afkoop en leegstand panden	-21,4
Kosten extern personeel, opgenomen onder Personeelskosten t.b.v. afwikkeling	-4,1
Makelaars- en notariskosten, opgenomen onder Overige bedrijfskosten	-0,7
Hypotheekrente (incl. boeterente voor vervroegde aflossing), opgenomen onder Financiële baten en lasten	-9,4
	-4,1

13

Kosten afwikkeling per pand eigendom van de huisvestingsstichtingen (excl. Etten-Leur)	€ 495.000
Kosten afkoop beheerovereenkomst van het per 01.07.2000 overgedragen pand van huisvestingsstichting Doetinchem (niet in deze opstelling opgenomen)	€ 408.466
Ter vergelijking:	
Kosten afwikkeling per pand eigendom van Huvema/Arbeidsvoorziening	€ 54.000

3.3.5 Huisvestingsstichtingen

Vanaf medio 1994 richtte Arbeidsvoorziening een aantal huisvestings- en exploitatiestichtingen op met als doel het verwerven van bedrijfsgebouwen voor eigen gebruik en ingericht voor de eigen, specifieke bedrijfsdoeleinden. Het werd niet wenselijk geacht dat Arbeidsvoorziening zelf gebouwen in eigendom had, reden om huisvestingsstichtingen op te richten die gebouwen konden verwerven en bezitten.

Arbeidsvoorziening tekende langdurige huurovereenkomsten met de huisvestingsstichtingen die, samen met het onderliggend onroerend goed, dienden als zekerheid voor de leningen die aangetrokken werden om de stichtingen te financieren.

Om de eigenaar/huurder verhouding te onderstrepen, werden de stichtingen bestuurd door besturen die "op afstand" stonden van Arbeidsvoorziening. In alle stichtingen functioneerden dezelfde personen als voorzitter en als secretaris. Er was telkens een derde bestuurslid afkomstig uit de betrokken regio of vakgebied. In de statuten werd overigens nadrukkelijk opgenomen dat de besturen van de huisvestingsstichtingen toestemming van Arbeidsvoorziening behoeften voor het kopen, de exploitatie en het verkopen van onroerend goed en het aangaan van financieringsverplichtingen, alsmede voor statutenwijzigingen. Verder komt het liquidatiesaldo van de stichtingen ten goede aan Arbeidsvoorziening.

De jaarrekeningen van deze huisvestingsstichtingen werden door een door het bestuur van de stichtingen benoemde accountant gecontroleerd. Deze jaarrekeningen werden tot het jaar 2000 niet geconsolideerd in de jaarrekeningen van Arbeidsvoorziening noch werden zij in de toelichting opgenomen. In de jaarrekening 2000 van Arbeidsvoorziening werden de jaarrekeningen van de huisvestingsstichtingen voor de eerste keer bij Arbeidsvoorziening geconsolideerd. Eén en ander bracht toen geen bijzonderheden aan het licht.

De jaarrekeningen 2000 en 2001 van de stichtingen werden gecontroleerd door een accountant die was benoemd door het bestuur van de stichtingen en geen verbinding had met de accountant van Arbeidsvoorziening. Deze jaarrekeningen waren voorzien van een goedkeurende verklaring. De geconsolideerde jaarrekeningen 2000 en 2001 Arbeidsvoorziening werden gecontroleerd door de accountant benoemd door de bestuurder CBA. Zie ook 4.1 Jaarrekeningen en accountant.

Bij de accountantscontrole van de (geconsolideerde) jaarrekening 2002 van Arbeidsvoorziening heeft de nieuw benoemde controlerend accountant, BDO Accountants, de bestuurder op de hoogte gebracht van ongebruikelijke, niet marktconforme transacties bij de verkoop van onroerend goed van één der in 2002 geliquideerde huisvestingsstichtingen. Dit kwam aan het licht omdat de in 2002 geliquideerde huisvestingsstichting Amersfoort een positief liquidatiesaldo uitkeerde aan Arbeidsvoorziening en de samenstelling van dit saldo onderbouwing en controle behoefde. Bij de controle op het liquidatiesaldo van de eveneens in 2002 geliquideerde huisvestingsstichting Hengelo bleken bij deze stichting dezelfde feiten als bij Amersfoort. Na onderzoek bij de in 2000 aan de toenmalige Stichting BVE te Doetinchem overgedragen huisvestingsstichting Doetinchem bleek dat ook toen sprake is geweest van ongebruikelijke, niet marktconforme transacties¹⁴.

De eerste kennis van het voorgaande, d.w.z. die met betrekking tot de huisvestingsstichting Amersfoort, is opgenomen in het verslag van bevindingen van de accountant bij de jaarrekening 2002 van Arbeidsvoorziening (3 oktober 2003). De daarop ingestelde onderzoeken zijn begin mei 2004 afgerond; reden waarom de gebeurtenissen met betrekking tot alle huisvestingsstichtingen pas worden gememoreerd bij de jaarrekening 2003 (27 mei 2004). De bevindingen uit de

¹⁴ Vlak voor de overdracht (statutenwijziging en bestuurswisseling) van de huisvestingsstichting Doetinchem heeft Arbeidsvoorziening verplichtingen gefinancierd die ten dele gebruikt zijn voor niet marktconforme transacties (waaronder afkoop beheerovereenkomst).

onderzoeken gaven aanleiding tot het laten verrichten van forensisch onderzoek. Dat onderzoek is in september 2004 afgerond.

De voorzitter van de besturen was tevens directeur grootaandeelhouder van het (vastgoed)bedrijf dat zowel beheerder, verhurend en verkopend makelaar, projectontwikkelaar, bouwmanager en (in één geval) ook (indirect, via een groepsmaatschappij) koper was. Bij de afkoop van de beheerovereenkomsten en bij de vaststelling van meerdere soorten fee's in de periode 2000 tot medio 2003 zijn niet marktconforme afspraken gemaakt met de betrokken vastgoedonderneming. Zoals aangegeven in de voetnoot hiervoor (bij 3.3.4) blijken de kosten van afwikkeling van het vastgoed in eigendom van de huisvestingsstichtingen gemiddeld bijna een factor 10 hoger dan de kosten van afwikkeling van vastgoed in eigendom van Huvema/Arbeidsvoorziening. Hierdoor heeft Arbeidsvoorziening als gerechtigde tot het liquidatiesaldo van de geliquideerde stichtingen schade geleden.

Arbeidsvoorziening heeft in november 2003 maatregelen genomen om verdere schade in de toekomst te beperken, door vier nieuwe bestuursleden voor te dragen bij de drie destijds nog niet geliquideerde stichtingen. Hierop zijn de zittende bestuursleden op 24 november 2003 afgetreden

De geleden schade is door Arbeidsvoorziening gedocumenteerd in beeld gebracht. Tevens is een omvangrijk forensisch onderzoek uitgevoerd, in welk kader een groot aantal betrokkenen bij de stichtingen is gehoord. De voorzitter van de stichtingen weigerde overigens om gehoord te worden. Er lopen juridische procedures om de geleden schade en nog te lijden schade te verhalen.

De schade wordt, voorzover niet verhaalbaar, uiteindelijk gedragen door Arbeidsvoorziening. Immers van de geliquideerde stichtingen ontving Arbeidsvoorziening als gevolg van niet marktconforme transacties een lager liquidatiesaldo dan waar zij recht op had.

De liquidatie van de eerder geliquideerde huisvestingsstichtingen is om juridisch procedurele redenen heropend, de nog bestaande huisvestingsstichtingen zijn ultimo november 2004 in liquidatie gegaan. Schadevorderingen ter zake van huisvestingsstichting Doetinchem zijn aan Arbeidsvoorziening overgedragen.

Ter afwikkeling van de juridische procedures blijven de huisvestingsstichtingen in staat van vereffening. Eerst na beëindiging van de juridische procedures zal de liquidatie van de stichtingen plaatsvinden. Op verzoek van de Minister van SZW heeft de (voormalige) bestuurder Arbeidsvoorziening zich met de afwikkeling van deze stichtingen belast.

3.4 BESTUURLIJK/JURIDISCH

3.4.1 Gelieerde rechtspersonen

3.4.1.1 Inleiding

De Arbeidsvoorzieningswet 1996 bepaalt in artikel 10, lid 2, als volgt:

Artikel 10 (Arbeidsvoorzieningswet 1996)

1.

2. *Oprichting of medeoprichting van en deelneming in stichtingen, maatschappen, vennootschappen, verenigingen, coöperaties en onderlinge waarborgmaatschappijen door de Arbeidsvoorzieningsorganisatie in verband met de uitvoering van het eerste lid vindt slechts plaats indien dat naar het oordeel van het Centraal Bestuur bijzonder aangewezen moet worden geacht en behoeft de goedkeuring van Onze Minister.*

In verband met de invoering van dit artikel per 1 januari 1997 zijn door Arbeidsvoorziening destijds inventarisaties binnen de organisatie gehouden van deelnemingen in de zin van dat artikel en zijn deelnemingen ter goedkeuring voorgelegd aan de minister van SZW.

In het kader van de afwikkeling van Arbeidsvoorziening moest in 2001 worden gezien welke deelnemingen aan de nieuwe bedrijven moesten worden overgedragen en welke deelnemingen beëindigend zouden moeten worden.

Besloten is om opnieuw alle deelnemingen te laten inventariseren en de betrokkenheid van Arbeidsvoorziening daarbij te beoordelen. Hiertoe is aan Deloitte & Touche (D&T) gevraagd om onderzoek te doen en daarbij tevens alle (mogelijke) rechtspersonen te betrekken waarvan een vermoeden bestond dat er op enigerlei wijze betrokkenheid van Arbeidsvoorziening zou kunnen bestaan.

3.4.1.2 Inventarisatie

Dit onderzoek resulteerde in een lijst met 61 (mogelijke) rechtspersonen (later zijn er nog 5 rechtspersonen ontdekt waardoor het totaal op 66 kwam), waarvan de (mogelijke) betrokkenheid beëindigd zou moeten worden c.q. waarvan nadere beoordeling noodzakelijk was.

3.4.1.3 Acties

Toescheiding

Van de 66 deelnemingen zijn er per 1 januari 2002 desgevraagd totaal 3 toegescheiden aan CWI en KLIQ NV.

Beoordeling rechtspersonen

Voor de beoordeling/beëindiging van de rechtspersonen, die niet aan de bedrijven werden toegescheiden, is Houthoff Buruma ingeschakeld. Uitgangspunt daarbij was dat dit project uitsluitend betrekking had op beëindiging van evt. statutaire betrokkenheid. Rechtspersonen waarmee Arbeidsvoorziening uitsluitend een financiële relatie had, op basis van bijv. subsidieverstrekking of contract, vielen buiten het bereik van dit project.

Houthoff Buruma heeft ten behoeve van de beoordeling van de statutaire betrokkenheid van alle rechtspersonen recente statuten en uittreksels bij de Kamer van Koophandel opgevraagd. Uit deze actie bleek dat in een aantal gevallen geen sprake was van een rechtspersoon dan wel dat er geen sprake was van statutaire betrokkenheid van Arbeidsvoorziening. Ook bleken enkele rechtspersonen in staat van faillissement te verkeren of reeds te zijn opgeheven.

Daar waar sprake was van statutaire gelieerdheid heeft aanschrijving plaatsgevonden met het verzoek om Arbeidsvoorziening uit de statuten te verwijderen. In het geval er geen bereidheid was tot statutenwijziging is een brief (zgn. sluitbrief) gezonden waarin is aangegeven dat Arbeidsvoorziening zich van de statutaire verplichtingen ontslagen acht.

Uitkomst

De uitkomst van deze acties was als volgt

- toescheiding aan CWI/KLIQ:	3
- betreft huisvestingsstichtingen (zie hierna):	9
- geen deelneming in de zin van art. 10 lid 2 of geen statutaire betrokkenheid Arbeidsvoorziening:	18
- rechtspersoon reeds geliquideerd/opgeheven:	7
- verzoek tot verwijdering Arbeidsvoorziening uit statuten:	25
- liquidatie deelneming in gang gezet:	4

Totaal aantal deelnemingen uit inventarisatie:	66

Beoordeling fiscale verplichtingen

Om te beoordelen of Arbeidsvoorziening risico liep om aansprakelijk gesteld te worden voor door deelnemingen/rechtspersonen mogelijk niet nagekomen vennootschapsbelasting- of BTW-verplichtingen is door Deloitte & Touche Belastingadviseurs het hele geïnventariseerde bestand aan deelnemingen/rechtspersonen gescreend en zijn 5 stichtingen aan een nader onderzoek onderworpen. Conclusie van dit onderzoek was dat het risico op aansprakelijkheid van Arbeidsvoorziening gering geacht wordt en dat waar deze stichtingen een mogelijk risico lopen, zij zelf over voldoende financiële middelen beschikken.

3.4.1.4 Stand per 1 november 2004

De twee voornoemde categorieën Verzoek tot verwijdering uit statuten en Liquidatie deelneming vergden actie van Arbeidsvoorziening. Het resultaat daarvan is per 1 november 2004 als volgt.

- De actie m.b.t. de 25 verzoeken tot verwijdering van Arbeidsvoorziening uit de statuten heeft geleid tot:

Statutenwijziging:	6
Opheffing rechtspersoon:	7
Faillissement:	2
Sluitbrief	10

- De actie m.b.t. de 4 deelnemingen waarvan liquidatie in gang is gezet, heeft geleid tot:
 - 2 beëindigd
 - 1 in vereffening
 - 1 niet geliquideerd maar is de deelneming beëindigd door statutenwijziging

Concluderend: Per 1 november 2004 zijn geen deelnemingen in de zin van artikel 10, lid 2, Arbeidsvoorzieningswet 1996 meer aanwezig.

3.4.1.5 Huisvestingsstichtingen

De 9 deelnemingen die uitsluitend betrekking hebben op huisvesting zijn bij de afwikkeling van het project deelnemingen buiten beschouwing gelaten en, in verband met de samenhang, meegenomen in het project huisvesting (zie onder 3.3 Vastgoed).

De 9 rechtspersonen die vielen onder het project huisvesting zijn:

- CV Huvema: per 31-12-2002 ontbonden
- Stichting Asset Management Huvema: vereffening loopt, beëindiging januari 2005
- Stichting exploitatie huisvesting Arbeidsvoorziening Amersfoort: opgehouden te bestaan m.i. v. 08-01-2003
- Stichting exploitatie huisvesting Arbeidsvoorziening Hengelo: opgehouden te bestaan m.i. v. 08-01-2003
- Stichting huisvesting Arbeidsvoorziening Amersfoort: opgehouden te bestaan m.i. v. 17-04-2003, heropend in verband met juridische procedures

- Stichting huisvesting Arbeidsvoorziening Hengelo: opgehouden te bestaan m.i. v. 17-04-2003, heropend in verband met juridische procedures
- Stichting exploitatie huisvesting Arbeidsvoorziening Middelburg
- Stichting huisvesting Arbeidsvoorziening Middelburg
- Stichting Huisvesting Arbeidsvoorziening Vakcentra

3.4.2 CBB-panden

3.4.2.1 Inleiding

Vanaf de 70'er jaren bestond er een Subsidierегeling voor Centra voor Beroepsoriëntatie en Beroepsoefening (CBB), eerst vanuit het toenmalige Ministerie van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk en vanaf 1980 vanuit het Ministerie van Sociale Zaken, Directoraat – Generaal voor de Arbeidsvoorziening. Bij de verzelfstandiging van Arbeidsvoorziening in 1991 is de subsidierегeling “meegegaan” naar de Arbeidsvoorzieningsorganisatie.

Uit de regeling werden gemeenten gesubsidieerd voor de oprichting en instandhouding van CBB's die tot doel hadden de achterstand op te heffen waarin personen als gevolg van sociale en/of culturele factoren verkeren voor wat betreft hun kansen op arbeidsinpassing dan wel op toelating tot een voor die inpassing noodzakelijke opleiding.

De subsidie was opgebouwd uit twee componenten: enerzijds de vergoeding voor door de gemeente te regelen huisvesting voor de cursussen/opleidingen, d.w.z. kosten voor rente en aflossing van een standaardhypotheek (koop) of van de huur (kostprijs) en anderzijds de vergoeding voor overige kosten (personeels- en andere cursuskosten).

Bedoeling van de subsidie was uitsluitend het dekken van de kosten; door subsidiëring mocht geen vermogensvorming bij gemeenten ontstaan. In artikel 8, lid 2, van de regeling is derhalve een bepaling opgenomen ter voorkoming van vermogensvorming:

“Indien gebouwen, terreinen of roerende zaken voor de verkrijging waarvan uit hoofde van deze regeling of de Voorlopige Subsidierегeling voor de Centra voor Beroepsoriëntatie of Beroepsoefening een vergoeding uit 's Rijks kas dan wel uit de middelen van de Arbeidsvoorzieningsorganisatie is ontvangen, geheel of gedeeltelijk aan hun bestemming worden onttrokken of vervreemd, dan wel indien de subsidie wordt beëindigd, kan het Regionaal Bestuur bepalen, dat hetzij de gemeente terzake aan de Arbeidsvoorzieningsorganisatie een bedrag verschuldigd is, hetzij de eigendom van die gebouwen, terreinen en roerende zaken binnen vier maanden aan de Arbeidsvoorzieningsorganisatie overgedragen wordt.”

De landelijke Subsidierегeling CBB's is per 1 januari 1995 ingetrokken. De Regionale Besturen (RBA) waren vanaf 1 januari 1995 verantwoordelijk voor het treffen van een overgangsregeling met de gemeenten/CBB's. Een aantal RBA's heeft hiertoe een regionale subsidierегeling vastgesteld.

3.4.2.2 Doel

Bij de ontvlechting van Arbeidsvoorziening in 2001 is geconstateerd dat binnen een aantal RBA's (waarschijnlijk) geen besluitvorming had plaatsgevonden omtrent de toepassing van artikel 8, lid 2, van de Subsidierегeling CBB's. Besloten werd om na te gaan of Arbeidsvoorziening uit hoofde van dat artikel alsnog vorderingen op gemeenten zou kunnen innen.

3.4.2.3 Acties

Bij brieven van 5 november 2001 zijn alle gemeenten waar ooit een CBB was geweest c.q. een adres van een CBB bekend was, aangeschreven met het verzoek om “eigendom van de onroerende zaak, dan wel het hiermee corresponderende bedrag aan Arbeidsvoorziening over te dragen” .

Vervolgens is enerzijds getracht in gesprek te komen met de diverse gemeenten en anderzijds zoveel mogelijk archiefmateriaal te vergaren. Gezien het tijdsverloop sinds de intrekking van de Subsidierегeling bleek het bijzonder moeilijk, en in vele gevallen niet mogelijk, om relevant

archiefmateriaal te vinden. Ditzelfde probleem deed zich voor bij gemeenten, waardoor het vaak lang duurde voordat gemeenten reageerden.

In de bijlage-1994 bij de Subsidieregeling waren 28 gemeenten vermeld die in aanmerking kwamen voor subsidie voor CBB's (het kon per gemeente om meerdere panden gaan). Aan de hand van oude adresbestanden zijn bij brief van 5 november 2001 33 gemeenten aangeschreven voor 42 getraceerde CBB-vestigingen/-adressen. Met een aantal gemeenten is mondeling overleg gevoerd. Voorts is met diverse gemeenten langdurig gecorrespondeerd. Een aantal dossiers is tenslotte voorgelegd aan Houthoff Buruma met het verzoek om te beoordelen of verdere acties, gezien juridische beletselen en onvolledige dossiers, zinvol zouden zijn. Indien dit laatste niet het geval was, zijn de dossiers gesloten.

3.4.2.4 Resultaten

Met betrekking tot de 42 getraceerde CBB's hebben de acties geleid tot de volgende resultaten:

Uitkomsten

Huurpand/verhuizing/geen CBB e.d.	:	19
Fusie met Arbeidsvoorziening/CV	:	3
RBA-besluit afzien van vergoeding	:	2
Overdracht om niet i.v.m. asbest	:	1
Vergoeding betaald aan Arbeidsvoorziening	:	3
Sluiting dossier: tekortschietende documentatie	:	13
Overdracht rechtsopvolger SZW	:	1

Opbrengsten

Voor 3 panden kon in totaal €2,3 mln aan baten worden gerealiseerd. Deze zijn in de staten van baten en lasten van Arbeidsvoorziening opgenomen onder de post Overige baten.

3.4.2.5 Stand per 1 november 2004

1 dossier met een claimbelang van €0,7 mln. is ter afwikkeling overgedragen aan het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

3.4.3 Juridische procedures en claims

3.4.3.1 Inleiding

De Regeling afwikkeling Arbeidsvoorzieningsorganisatie na Suwi (artikel 6, lid 5 en 6) bepaalde dat de Arbeidsvoorzieningsorganisatie lopende rechtszaken af zou ronden in plaats van CWI tenzij het taken betrof die bij de CWI zouden blijven. Dit gold ook voor zaken die de dienstverlening van de onderdelen KLIQ en CV betrof, tenzij het taken betrof die door de NV KLIQ of de Stichting Centrum Vakopleiding werden voortgezet.

Bij het in behandeling nemen en afwikkelen van de claims en procedures zijn, uitgaande van het beginsel "schoon opleveren", de volgende uitgangspunten gehanteerd:

Onder verantwoordelijkheid van Arbeidsvoorziening werden afgewikkeld:

- alle vóór 1 oktober 2000 ingediende claims en procedures;
- alle claims en procedures ingediend tussen 1 oktober 2000 en 1 juli 2001, tenzij er gegronde redenen waren om daarvan af te wijken;
- claims en procedures ingediend/aangemeld na 1 juli 2001 afhankelijk van de beoordeling: in principe dienden deze zaken door de bedrijfsonderdelen onder verantwoordelijkheid van de resp. bestuurders te worden afgewikkeld.

Een uitzondering gold voor procedures met betrekking tot de afwikkeling van ESF-subsidie. Deze zijn in alle gevallen afgewikkeld onder de verantwoordelijkheid van Arbeidsvoorziening. Ook de afwikkeling van juridische procedures, ontstaan naar aanleiding van de besluiten die zijn genomen omtrent de (niet-)gegrond verklaarde bezwaren, betrekking hebbend op de plaatsingsoperatie van 1 oktober 2000 vielen in alle gevallen onder verantwoordelijkheid van Arbeidsvoorziening.

De hier bedoelde bestuurlijk/juridische procedures en claims betreffen ook die met betrekking tot Facent (zie 3.6) evenals de arbeidsrechtelijke claims en civiele ESF-claims. De arbeidsrechtelijke ontslagprocedures en de procedures bij de Beroepscommissie zijn vermeld onder werkgeversrol (3.1) en de ESF bezwaar- en beroepsprocedures en claims onder ESF (3.2).

3.4.3.2 Doel

Doel was het zo efficiënt en effectief mogelijk afwikkelen van alle claims en procedures die op grond van voormelde uitgangspunten onder verantwoordelijkheid van Arbeidsvoorziening (concern) vielen.

3.4.3.3 Acties

Aan de hand van door de bedrijfsonderdelen aangeleverde lijsten met procedures en claims zijn door Arbeidsvoorziening de onderliggende dossiers/stukken opgevraagd. In een aantal zaken bleek dat gemelde claims slechts mogelijke claims betroffen, waarbij de wederpartij nog geen concrete claim had neergelegd.

Arbeidsvoorziening heeft vervolgens de dossiers geïnventariseerd, gesplitst in categorieën (o.a. eisend/verwerend, civiel/administratief/arbeidsrechtelijk, complexiteit, financieel belang) en ingevoerd in een systeem.

Bij het categoriseren en beoordelen van de claims en procedures is getracht een zo reëel mogelijke inschatting van het daarmee gemoeide risico en van de duur van afwikkeling te maken. Proceskosten en kosten van advocaten zijn niet bij het opgenomen bedrag van het risico inbegrepen. In de begrotingen van Arbeidsvoorziening vanaf 2001 is daar uiteraard wel in voorzien.

3.4.3.4 Stand en resultaten

Ultimo april 2002 waren door de voormalige bedrijfsonderdelen van Arbeidsvoorziening 117 procedure- en/of claimzaken (waarvan 105 van vóór 1 oktober 2000 en 12 nadien) achtergelaten of overgedragen.

De claims zijn destijds naar rechtsgebied ondergebracht in vier categorieën, o.a. om een adequaat onderscheid te kunnen maken in de verschillende behandelwijzen. Voorts kon hiermee een inschatting worden gegeven van de zaken die vroeg of laat aan advocaten moeten worden overgedragen. Ook is per rechtsgebied aangegeven of de claims eisend zijn (ten bate van Arbeidsvoorziening) of verwerend zijn (ten laste van Arbeidsvoorziening). De hoogte van de claim was in eerste instantie gebaseerd op de opgave van de bedrijfsonderdelen in het najaar van 2001. Bij inventarisatie en het beoordelen van de claims is gebleken dat bedragen in een aantal zaken konden/moesten worden bijgesteld.

Beginstand per 1 mei 2002

<i>Project afwikkeling procedures en claims per rechtsgebied</i>	<i>Totaal</i>
Privaatrechtelijk	61
Bestuursrechtelijk	22
Incasso	23
Arbeidsrechtelijk	10
Privaatrechtelijk/ bestuursrechtelijk	1
Totaal	117

Bij deze beginstand van 117 procedures en claims was (exclusief proces- en advocaatkosten) een totaalbedrag van bijna € 40 mln. in het geding, waarvan € 30 mln. verwerend en € 10 mln. eisend.

Voor het begrote risico m.b.t. procedures en claims is destijds een voorziening van € 32 mln. in het liquidatiesaldo van Arbeidsvoorziening opgenomen (Werkplan afwikkeling 2002, 18-01-2002). Dit bedrag is exclusief proces- en advocaatkosten.

Gedurende de looptijd van het project zijn er, naast de achtergebleven en bij de ontvlechting overgedragen claims en procedures, nog veel claims ingediend en procedures gestart. In totaal zijn ruim 250 zaken aan de orde geweest, waarvan ruim 100 arbeidsrechtelijke zaken. Zoals verantwoord in de jaarrekeningen van Arbeidsvoorziening hebben de tot 1 november 2004 afgehandelde zaken per saldo geleid tot een last van € 8 mln (exclusief arbeidsrechtelijke zaken). Inclusief de in de "Eindverantwoording per 31 oktober 2004 van Arbeidsvoorziening" geprognosticeerde nog te betalen posten van € 7 mln bedraagt de begrote last voor de gehele afwikkelperiode derhalve € 15 mln (exclusief arbeidsrechtelijke zaken).

Op 31 oktober 2004 resteerden van de 250 zaken nog de volgende aantallen:

Eindstand per 31 oktober 2004

<i>Project afwikkeling procedures en claims per rechtsgebied</i>	Totaal
Privaatrechtelijk	10
Bestuursrechtelijk	
Arbeidsrechtelijk	16
ESF Civiel	9
Totaal	35

Met deze eindstand van 35 procedures en claims is (exclusief proces- en advocaatkosten) nog een totaalbedrag van ruim € 16 mln. in het geding, waarvan € 11 mln. verwerend en € 5 mln. eisend.

In de Eindverantwoording per 31 oktober 2004 van Arbeidsvoorziening is onder de "Overige schulden en overlopende passiva" een bedrag van € 6,7 mln¹⁵ verantwoord. Voor de afwikkeling van verwerende procedures na de datum van opheffing van Arbeidsvoorziening is een bedrag van € 7 mln. (incl. proces- en advocaatkosten) opgenomen. Totaal een mogelijk te betalen bedrag van € 13,5 mln. De eisende claims ad € 5 mln zijn voorzichtigheidshalve niet in de Eindverantwoording gewaardeerd.

3.4.3.5 De resterende zaken

Ingevolge de Regeling opheffing Arbeidsvoorzieningsorganisatie zijn per 1 november 2004 alle procedures en claims, met uitzondering van de arbeidsrechtelijke procedures en claims, aan de Staat overgedragen.

De resterende 16 arbeidsrechtelijke zaken zijn per 1 november 2004 aan de CWI overgedragen (6 eisend, 10 verwerend). In een aantal gevallen is de claim aangemeld bij de (aansprakelijkheids)verzekeraar van Arbeidsvoorziening. Het betreft hier m.n. gevallen van gestelde vermeende beroepsziekten (bijv. RSI).

3.4.4 Overdracht activa/passiva

Bij de interne verzelfstandiging van de bedrijfsonderdelen per 1 oktober 2000 is een begin gemaakt met de toedeling van activa en passiva naar de bedrijfsonderdelen. Ten behoeve van de feitelijke overdracht in het kader van de externe verzelfstandiging per 1 januari 2002 hebben vanuit Arbeidsvoorziening concern binnen alle bedrijfsonderdelen inventarisaties in alle programmalijnen plaatsgevonden om tot een specificatie te komen van de (van rechtswege) op

¹⁵ Onderdeel van het bedrag is € 1,5 mln dat onder ESF ook is vermeld (zie voetnoot bij 3.2.3.1)

de diverse "nieuwe" organisaties overgaande vermogensbestanddelen. Deze operatie is met de ondertekening van de overdrachtsdocumenten op 18 december 2001 afgerond.

3.4.4.1 *Activiteiten*

Na de overdracht per 1 januari 2002 resteerde nog een aantal activiteiten in het kader van de afronding overdracht activa en passiva, te weten:

1. inventarisatie van de verplichtingen voor Arbeidsvoorziening welke voortvloeien uit de overdrachtsdocumenten en uit de Regeling afwikkeling Arbeidsvoorzieningsorganisatie na Suwi;
2. de feitelijke overdracht archiefbescheiden aan (voormalige) bedrijfsonderdelen en aan het Agentschap SZW;
3. het formaliseren van de afspraken rondom (terug)overdracht na gebruik van de archiefbescheiden van (voormalige) bedrijfsonderdelen/Agentschap/Staat;
4. vaststelling van de overdrachtsbalansen;
5. (voor zover nodig) het actualiseren van de bijlagen bij de overdrachtsdocumenten naar de stand per overdrachtsdatum, onder ander t.a.v.
 - . personeel
 - . huisvesting
 - . roerende goederen
 - . contracten
 - . afwikkelen "overlopende" verplichtingen, m.n. huisvesting, herplaatsers (o.m. naar aanleiding van beschikkingen op bezwaar)
 - . Facent als geheel, zowel de niet verkochte onderdelen als de garantie, after sales en nazorg verkochte onderdelen.
6. per bedrijf tekenen van een bekrachtigingsdocument, waarmee de overdrachtsdocumenten inclusief nadere specificaties en de definitieve overdrachtsbalansen door de per 1 januari 2002 ontstane bedrijven worden aanvaard en de actualisering van de bijlagen in de overdrachtsdocumenten wordt geformaliseerd.

3.4.4.2 *Vaststellingsovereenkomsten CWI, NV KLIQ en Stichting Centrum Vakopleiding*

De ondertekening van de vaststellings- en bekrachtigingsdocumenten heeft uiteindelijk op de volgende data plaatsgevonden:

- vaststellings- en bekrachtigingsdocument CWI op 27 november resp. 1 december 2003 door Arbeidsvoorziening resp. CWI en op 22 januari 2004 door de minister van SZW;
- vaststellings- en bekrachtigingsdocument N.V. KLIQ op 17 resp. 18 december 2003 door Arbeidsvoorziening resp. KG Holding N.V. (voorheen N.V. KLIQ) en op 22 januari 2004 door de minister van SZW;
- vaststellings- en bekrachtigingsdocument Stichting CV op 8 december 2003 door Arbeidsvoorziening en Stichting Centrum Vakopleiding en op 22 januari 2004 door de minister van SZW.

3.4.4.3 *Vaststellingsovereenkomst ESF*

Omdat de Minister van SZW eind 2000 besloten had om het nieuwe ESF-programma voor de periode 2000-2006 in eigen beheer te houden (en niet meer bij Arbeidsvoorziening of haar rechtsopvolger onder te brengen) en daartoe een apart organisatieonderdeel (Agentschap SZW) op te richten lag het in de rede dat de afwikkeling over de periode tot en met 1999 eveneens bij dat organisatieonderdeel van SZW zou worden ondergebracht.

Tussen de Staat en Arbeidsvoorziening is daarom een overeenkomst (Stcrt. 2001, nr. 69) gesloten waarbij ESF-Nederland per 1 april 2001 is overgegaan naar de Staat (SZW).

In de bijlagen bij deze overeenkomst is een beperkte beschrijving gegeven van overgaande activa, passiva en verplichtingen met afspraak dit in een nadere vaststellingsovereenkomst uit te werken.

Deze Vaststellingsovereenkomst is uiteindelijk ondertekend op 17 december 2003.

De vertraging bij de vaststelling van deze overeenkomst is o.a. ontstaan door het feit dat geen “gecertificeerde balans en staat van baten en lasten per 31 maart 2001”, zoals in de overeenkomst vermeld, kon worden opgeleverd. Een slotbalans kon slechts worden vastgesteld op basis van een reconstructie van de administratie. Bij de nadere vaststellingsovereenkomst is – in afwijking van de overeenkomst van 2001- nu de door de accountant opgestelde Rapportage van bevindingen inzake reconstructie ESF-administratie van 30 juli 2002 gevoegd (zie 3.2.1).

3.4.4.4 Vaststellingsovereenkomst archief ESF

Op 17 december 2003 is tevens een Vaststellingsovereenkomst archief ESF, waarin de overdracht van de ESF-archieven door Arbeidsvoorziening aan de Staat geformaliseerd wordt, ondertekend door de bestuurder Arbeidsvoorziening en de minister van SZW.

3.4.4.5 Opheffing Arbeidsvoorzieningsorganisatie/overdracht aan Staat en CWI

Per 1 november 2004 is de Arbeidsvoorzieningsorganisatie definitief opgeheven door intrekking van de Arbeidsvoorzieningswet 1996 (Besluit van 18 oktober 2004, Stb. 2004, 520). In de gevolgen van die opheffing is voorzien bij de Regeling opheffing Arbeidsvoorzieningsorganisatie (Stcrt. 2004, 202).

Evenals bij de externe verzelfstandiging van de bedrijfsonderdelen van Arbeidsvoorziening per 1 januari 2002 zijn voor de overdracht, van de resterende vermogensbestanddelen van Arbeidsvoorziening aan de Staat en van de rechten en verplichtingen jegens ex-werknemers aan de CWI, overdrachtsdocumenten vastgesteld en ondertekend op 25 oktober 2004. De bestuurder Arbeidsvoorziening legt ingevolge art. 11 van de Regeling opheffing Arbeidsvoorzieningsorganisatie voor 1 januari 2005 nog rekening en verantwoording af over de periode van 1 januari t/m 31 oktober 2004. De Eindverantwoording per 31 oktober 2004 van Arbeidsvoorziening met de slotbalans is op 16 december 2004 opgemaakt.

3.5 ARCHIEF

3.5.1 Inleiding

Met de afwikkeling van de organisatie stond Arbeidsvoorziening voor de taak alle archieven (digitaal en fysiek) van de Arbeidsvoorzieningsorganisatie te bewerken volgens de daaraan te stellen eisen. Hiertoe moest al het archiefmateriaal centraal, vanuit de regio's en vanuit de bedrijfsonderdelen worden verzameld, geïnventariseerd, opgeschoond en toegankelijk gemaakt.

In de periode 2001 tot begin 2002 lag bij de bewerking van de archieven de nadruk op de voorbereidende activiteiten, met name op het verzamelen van het archiefmateriaal. Waar mogelijk werd reeds geïnventariseerd en geschoond.

Naast genoemde activiteiten is in 2001 ten behoeve van het rapport-Koning inzake ESF (augustus 2001) een intensief intern en extern beroep op het archief van Arbeidsvoorziening gedaan. Vanaf september 2001 zijn in een apart archiefproject 8.000 ESF-dossiers gecontroleerd op de inhoud.

Begin 2002 waren de voorbereidende activiteiten m.b.t. digitale en fysieke archieven zover gevorderd, dat het programma van vervolgactiviteiten kon worden opgesteld en ter hand genomen. In maart 2002 (Rapportage Afwikkeling Arbeidsvoorziening) is het programma van vervolgactiviteiten als volgt geformuleerd.

Digitaal

1. het omzetten van de back-up tapes van de corporate systemen (met data en applicaties) van Arbeidsvoorziening naar een meer duurzaam medium
2. de continuering van de bestaande IT-infrastructuur voor een periode van twee jaar, met het oog op de toegankelijkheid tot de digitale gegevens uit de corporate systemen
3. het (laten) onderzoeken van andere mogelijkheden voor het toegankelijk houden van de digitale gegevens. Hiertoe is aansluiting gezocht bij het onderzoeksprogramma "Testbed digitale bewaring" van het ministerie van BZK
4. de overdracht van het beheer van de digitale archieven van Arbeidsvoorziening aan CWI.

Fysiek

1. het inventariseren en centraliseren van alle afgesloten archiefbescheiden (inclusief alle reïntegratiedossiers) van de bedrijfsonderdelen KLIQ, Centrum Vakopleiding en Facent. Volgens wetgeving betreffende privatisering dienen deze archieven in het publieke domein te blijven
2. de bewerking van de gecentraliseerde historische, ESF en semi-statische archiefbescheiden (herstel, opschonen en toegankelijk maken)
3. het centraliseren van de personeelsdossiers van alle oud-werknemers
4. het zorgdragen dat aan de bedrijfsonderdelen overgedragen niet-afgesloten dossiers na afsluiting terugkeren in het publieke domein
5. de overdracht van het beheer van het ESF-archief aan het Agentschap SZW
6. de overdracht van het beheer van de fysieke archieven van Arbeidsvoorziening aan CWI.

In het Werkplan Archief (juni 2002) voor het beheer van het archief van Arbeidsvoorziening zijn de te verrichten activiteiten planmatig gespecificeerd.

Het Werkplan kent een meerjarenbegroting in de omvang van € 5,2 mln (in november 2002 geactualiseerd tot € 5,9 mln).

3.5.2 Digitaal archief

Het, met inschakeling van het adviesbureau Het Expertise Centrum (HEC), 'veiligstellen en duurzaam toegankelijk maken' van de digitale archieven bleek pionierswerk. Ervaring elders met digitale archieven was er nauwelijks, er moest worden geëxperimenteerd met mogelijke oplossingen.

In november 2001 is besloten tot het inrichten van een computermuseum: een faciliteit waarin de bestaande IT-infrastructuur (systemen, besturingssoftware, applicatie en data) in stand kon

worden gehouden. Verder zijn eind 2001 tussen de IT-beheerder en CWI/Arbeidsvoorziening afspraken gemaakt over de vereisten in het kader van de digitale duurzaamheid.

Het computermuseum is in 2002 ingericht. Medio 2002 is uit de 25 gemeenschappelijke informatiesystemen een keuze gemaakt op grond van het 'kritisch' karakter van een onderwerp (bijv. ESF) en op grond van bruikbaarheid van data en systemen voor ministerie en CWI. In december 2002 zijn de gegevens uit de KA-omgeving (inclusief e-mail) en uit de corporate systemen in 'bevroren' vorm in het computermuseum gezet, d.w.z. de documenten die er op dat moment nog waren. In 2003 is er daadwerkelijk gebruik van gemaakt, o.a. in het kader van ESF. Bij continuering na 2003 van het computermuseum in een maximale variant zouden de kosten aanzienlijk zijn. Dit terwijl er naar verwachting minder gebruik van zou worden gemaakt dan in 2003 en een groot deel van de digitale gegevens uit de systemen tevens, tot de verwijderdata, in het fysieke archief aanwezig is.

In oktober 2003 is daarom gekozen voor een minimumvariant (vanaf 1 januari 2004) voor de bewaring van de digitale gegevens. Een minimum-onderhoudscontract is afgesloten, waarbij applicaties die niet meer door de leverancier worden onderhouden vanzelf 'uitdoven'.

Uit eind november 2004 is het computermuseum overgedragen aan CWI.

3.5.3 ESF-archief

Het ESF-archief is in 2003 volledig in kaart gebracht en gecentraliseerd. In totaal gaat het om dossiers behorend bij de 8.900 projecten die in de programmaperiode 1994-1999 zijn uitgevoerd. Ter vergemakkelijking van controles zijn de archiefbescheiden per project opgeslagen, waarbij de formele door het Agentschap SZW afgegeven DEC-projectenadministratie als basis dient.

Op 1 december 2003 zijn alle projectdossiers over de ESF-periode 1994-1999 overgedragen aan het Agentschap SZW. Omtrent de overdracht van het ESF-archief (1.280 meter) is op 17 december 2003 de vaststellingsovereenkomst Archief ESF ondertekend door de minister van SZW en de bestuurder Arbeidsvoorziening.

3.5.4 Semi-statisch archief

Het semi-statisch archief bij de voormalige bedrijfsonderdelen betreft bescheiden van taken van Arbeidsvoorziening die bij de externe verzelfstandiging per 1 januari 2002 zijn overgegaan op die bedrijfsonderdelen. Ingevolge artikel 9 van de Regeling afwikkeling

Arbeidsvoorzieningsorganisatie na Suwi dienen na afronding van die taken de bescheiden te worden geretourneerd aan Arbeidsvoorziening c.q. CWI.

De centralisatie en beschrijving van alle semi-statische archiefbescheiden is najaar 2003 volledig afgerond.

3.5.5 Historisch archief

Na activiteiten tot herstel, opschoning en toegankelijk maken is in 2002 en 2003 het historisch archief van Arbeidsvoorziening in twee vijfjarentranches op een beschrijvende wijze geïnventariseerd. Daarmee is het materiaal toegankelijk voor historisch archiefonderzoek. De digitale versie is eind oktober 2003 overhandigd aan het Nationaal Archief (NA) te Den Haag. De papieren versie is in het 1^e kwartaal van 2004 overgebracht naar de depots van het NA die gelegen zijn in de provincies waar de voormalige regionale besturen van Arbeidsvoorziening waren gevestigd.

Dit historisch archief omvat een selectie van 750 meter aan (bestuurlijke) bescheiden uit de in totaal 15 kilometer aan beschikbare archiefbescheiden.

3.5.6 Personeelsarchief

Van de 11.000 personeelsdossiers zijn er uiteindelijk circa 4.500 niet gecentraliseerd. Zo'n 2.000 daarvan bleken tijdelijke aanwezigheid te betreffen (detachering, stagiairs, kortdurende dienstverbanden). De resterende 2.500 dossiers zijn niet aangetroffen in de archieven, deze zijn waarschijnlijk achtergebleven in de CWI-vestigingen.

Een beperkt deel van de dossiers van wachtgelders bleek onvindbaar. Met behulp van UWV-USZO zijn deze dossiers in 2002 gereconstrueerd.

3.5.7 Overdracht van het archief

Het slotstuk van de archiefactiviteiten vanaf 2001 is, dat op 1 november 2004 (via het Overdrachtsdocument Arbeidsvoorziening-CWI) het archief van Arbeidsvoorziening is overgedragen aan CWI voor beheer tot 2012 en ter vernietiging op de verwijderdata. Na 2012 is dit archief vernietigd. Voor de kosten van beheer en vernietiging is voor CWI in de "Eindverantwoording per 31 oktober 2004 van Arbeidsvoorziening" in de geprognosticeerde kosten vanaf 1 november 2004 een bedrag van € 1,2 mln. opgenomen.

3.5.8 Kosten

Bij de opheffing van de Arbeidsvoorzieningsorganisatie per 1 november 2004 waren alle archiefactiviteiten voltooid.

In 2001 was volgens de jaarrekening al € 2,4 mln aan kosten gemaakt voor opbouw en gereed maken van het archief.

Zoals aangegeven, is in 2002 een meerjarenbegroting opgesteld voor de archiefactiviteiten. Deze begroting is inclusief de kosten voor de activiteiten na de opheffing van Arbeidsvoorziening. De totaalomvang van de begroting is € 5,9 mln.

De kosten van de activiteiten vanaf 2002 zijn de volgende:

Kosten archiefactiviteiten vanaf 2002 (x € 1 mln)

Jaarrekeningen	2002	2003	t/m 31-10-2004	vanaf 01-11-2004	Totaal
Kosten extern personeel	0,5	0,5	0,08		1,1
Opbouw en gereed maken archief t.b.v. overdracht aan CWI en SZW	2,1	1,5	0,06		3,6
Vergoeding aan CWI voor kosten na overdracht				1,2	1,2
Totaal archiefkosten	2,6	2,0	0,14	1,2	5,9
Archiefkosten zoals opgenomen in het liquidatiesaldo (4.3.3), d.w.z. exclusief de kosten voor het extern personeel ¹⁶	2,1	1,5	0,06	1,2	4,9

¹⁶ De kosten extern personeel zijn bij het liquidatiesaldo (4.3.3) opgenomen onder "Personeelskosten".

3.6 AFWIKKELING FACENT

3.6.1 Inleiding

Sinds 1997 was binnen Arbeidsvoorziening de facilitaire ondersteuning van de organisatie ondergebracht in een apart organisatie-onderdeel, het Facilitair Bedrijf (AFB), later Facent genaamd. In het kader van de professionalisering van de activiteiten van het AFB zijn in 1999/2000 een zestal Product-Marktcombinaties gedefinieerd en ondergebracht in zgn. businesslines, te weten:

- Werklinq	ICT diensten
- Talenter	Detachering personeel en opleidingen
- Locant	Huisvestingsmanagement
- Atelier Apeldoorn	Belettering van gebouwen en standbouw
- Simnet	(Kantoor)simulatiebedrijf t.b.v. scholing
- Docuraat	Archiefwerkzaamheden

Bij deze businesslines waren in 2001 ruim 700 medewerkers werkzaam.

In het kader van de ontvlechting van Arbeidsvoorziening is besloten de businesslines Werklinq, Talenter, Locant en Atelier Apeldoorn te verkopen aan externe (markt)partijen, om Docuraat toe te voegen aan CWI en Simnet aan de N.V. KLIQ.

Per 22 februari 2001 werd hiertoe mr. A.A.M.F. Staatsen, door de minister benoemd tot bestuurder Facent, met als opdracht de afzonderlijke businesslines te verkopen. Zijn mandaat is, na enkele keren verlengd te zijn, per 1 november 2002 geëindigd.

De vier voornoemde businesslines zijn per 1 januari 2002 (soms met terugwerkende kracht) verkocht aan de volgende kopers:

Werklinq	Cap Gemini Ernst&Young ISM B.V.
Talenter	Ewijcksgroep
Locant	Groupe DBA S.A.
Atelier Apeldoorn	Dehullu Holding B.V.

In de jaarrekening Facent over 2001 is de verkoop van de onderdelen is als volgt als opbrengst verantwoord:

	€ mln
Goodwill	17,4
Waardevermindering activa	-3,2
Voorziening omzetgarantie Talenter	-0,6
Overige voorzieningen	-0,9
Verkoopfee	-0,6
	<u>12,1</u>

De totaalopbrengst is per 31 december 2001 als vordering op de kopers in de balans van Facent opgenomen. De vorderingen zijn via deelbetalingen tussen 2002 en begin 2004 ontvangen.

De voorzieningen waren gebaseerd op een inschatting. In de jaarrekening 2001 is naast de op de opbrengst in mindering gebrachte voorziening van € 0,6 mln. bij de 'niet uit de balans blijvende verplichtingen' vermeld, dat de kosten voor de omzetgarantie voor Talenter volgens de verkoopovereenkomst maximaal € 1,5 mln. kunnen bedragen

In de (ver)koopcontracten zijn bijzondere afspraken en garanties door de verkoper opgenomen in verband met onzekerheden die in 2001 bestonden als gevolg van de toen in gang zijnde verzelfstandiging van de onderdelen van Arbeidsvoorziening. De bestuurder Arbeidsvoorziening is in de jaren 2002-2004 geconfronteerd met claims ingevolge die afspraken en garanties.

3.6.2 Afwikkeling Facent 2002-2004

3.6.2.1 Gerealiseerde posten in 2002, 2003 en 2004 t/m 31.10.2004

De afwikkeling van Facent heeft met name in de jaren 2002 en 2003 nog kosten met zich gebracht. Hieronder volgt een overzicht van de nagekomen kosten:

	€ mln
Claim KLIQ/Werkliq ^{a)}	4,0
Kosten als gevolg van uittreding APB en Vut-fonds ^{b)}	3,2
Pensioenlasten Talenter etc. ^{b)}	1,7
LAN/WAN + uitwijkvoorziening CWI ^{c)}	2,7
Afbouw vaste telefonie	0,7
Omzetgarantie Talenter	0,6
Diversen	0,6
	<hr/> 13,5
Waarvan in het liquidatiesaldo (4.3.3) opgenomen onder de post Salarissen en afkoopsommen (zie 3.1.9)	-4,9
	<hr/>
Nagekomen kosten Facent, zoals opgenomen in het liquidatiesaldo (4.3.3)	<u>8,6</u>

Ad.a) Claim KLIQ/Werkliq:

NV KLIQ had CGE&Y/Werkliq aansprakelijk gesteld voor de schade als gevolg van falende ICT-systemen en gebrekkige ICT-dienstverlening. Op basis van de verkoopovereenkomst Werkliq is Arbeidsvoorziening vervolgens door CGE&Y aansprakelijk gesteld voor het door KLIQ geclaimde bedrag. Via mediation tussen voornoemde drie partijen is uiteindelijk een schikking getroffen voor een door Arbeidsvoorziening tegen finale kwijting te betalen bedrag van € 4 mln.

Ad. b) Kosten als gevolg van uittreding ABP en Vut-fonds en pensioenlasten:

Talenter en Locant hebben een claim van het ABP en het VUT-fonds ontvangen in verband met de (overigens verplichte) uittreding van de werknemers. Voor Talenter moest ingevolge pensioenoverdracht nog € 1,7 mln betaald worden.

Ad c) LAN/WAN + uitwijkvoorziening CWI:

Over deze automatiseringskosten waren tussen de diverse partijen ten tijde van de verkoop afspraken gemaakt. De hoogte van deze posten is pas later bekend geworden. In 2004 zijn hiervoor de laatste activiteiten verricht.

3.6.2.2 Af te wikkelen claims en procedures

Vergoeding uittreding ABP en Vut-fonds Talenter en Locant:

Talenter en Locant hebben de claims van ABP en VUT-fonds op grond van de verkoopovereenkomsten neergelegd bij Arbeidsvoorziening. Arbeidsvoorziening heeft, los van het feit of zij op grond van die verkoopovereenkomsten inderdaad gehouden is Talenter en Locant hiervoor schadeloos te stellen, als derdebelaaghebber beroep ingesteld bij de daartoe door ABP en VUT-fonds in het leven geroepen commissies.

De claims i.v.m. uittreding hebben betrekking op verzekeringstechnisch nadeel en draagvlakverlies. Draagvlakverlies (een bedrag van bijna € 2,0 mln.) werd door het ABP in het verleden nimmer in rekening gebracht. Gezien het grote aantal beroepschriften dat de ABP-commissie met betrekking tot dit onderwerp heeft ontvangen, is aangegeven dat het Bestuur van het ABP zich over deze claims nader zal beraden. De behandeling van de beroepschriften is derhalve voorlopig opgeschort. De dossiers zijn in verband hiermee ter afwikkeling overgedragen aan de Staat.

Omzetgarantie Talenter:

In de verkoopovereenkomst is aan Talenter een omzetgarantie verleend voor maximaal € 1,5 mln. Op uiterlijk 30 maart 2004 moest de claim voor 2002 en 2003 zijn ingediend en vóór 30 september 2004 de claim voor 2004.

Bij brief van 26 maart 2004 heeft Talenter B.V. een claim 2003 ingediend op basis van de verstrekte omzetgarantie voor een bedrag van € 1,2 mln.

De claim voor de eerste helft van 2004, ingediend op 23 augustus 2004 bedroeg ruim € 0,1 mln., waarmee de totale claim van Talenter inzake de omzetgarantie komt op een bedrag van ruim € 1,3 mln. Arbeidsvoorziening is van mening dat op grond van de verkoopovereenkomst een deel van de claim niet terecht is. Na een accountants- en juridisch onderzoek heeft Arbeidsvoorziening de claim tot een bedrag van € 566.000 mln. erkend. Het geschil met Talenter over het restant wordt volgens de contractueel geregelde procedure aan een door het NIVRA te benoemen onafhankelijk accountant voorgelegd. De afwikkeling van deze claim geschiedt door de Staat.

Werkgelegenheidsgarantie verkochte Facent-onderdelen:

In de verkoopovereenkomsten met betrekking tot de verkochte Facent-onderdelen is aan de koper een bijdrage toegezegd in de extra kosten van de werkgelegenheidsgarantie en in de kosten van outplacement bij afvloeiing van werknemers met een werkgelegenheidsgarantie van meer dan 36 maanden. De duur van deze garantie wordt bepaald door de duur van de werkgelegenheidsgarantie, die op basis van leeftijd en diensttijd is verstrekt. Het betreft momenteel nog een beperkt aantal mensen die ten tijde van de verkoop de leeftijd hadden van 45 jaar en ouder. De werkgelegenheidsgarantie geldt tot uiterlijk 2008. Tot op heden is er geen beroep op deze garantie gedaan.

3.6.3 Recapitulatie verkoopopbrengst Facent

Het uiteindelijke resultaat van de verkoop van de Facent-onderdelen luidt als volgt:

	€ mln
Verkoopopbrengst Facent-onderdelen	12,1
Eliminatie van in 2001 getroffen voorziening als gevolg van de bij de jaarrekening 2002 ingevoerde stelselwijziging	-0,6
Nagekomen kosten 2002 tot en met 31 oktober 2004	-13,5
Onterecht als vordering opgenomen transformatiekosten	-11,2
Totaal verlies bij verkoop onderdelen Facent	<u>-13,2</u>

Uit de correspondentie met het ministerie van SZW blijkt dat de transformatiekosten in mindering moesten worden gebracht op de verkoopopbrengst van de onderdelen. Facent had de betaalde transformatiekosten in de jaarrekening 2001 echter als een vordering op het ministerie opgenomen. Deze verkeerde interpretatie is in 2002 hersteld.

3.7 FINANCIEN

De financiële afdeling is vanaf het begin van de opsplitsing van Arbeidsvoorziening in 2000 geconfronteerd geweest met grote achterstanden op allerlei gebieden. Medio 2003 was de achterstand op de boekhouding grotendeels ingelopen.

De volgende programmalijnen vergden de meeste aandacht:

- P&O, interne ondersteuning en controle UWV,
- ESF, reconstructie boekhouding en afstemming op projectniveau met het Agentschap SZW,
- Facent, afwerken boekhouding en afwikkeling dossiers.

Van de bijzondere dossiers zijn vooral te noemen de eerste en de definitieve verantwoording van de transformatiekosten en de financiële analyses van administraties van de huisvestingsstichtingen.

Het opstellen van de jaarrekeningen 2000, 2001 en 2002 heeft veel energie gevergd ten gevolge van genoemde achterstanden en de ontvlechting- en afstemmingswerkzaamheden met de (voormalige) bedrijfsonderdelen.

De boekhouding heeft verder onder meer een contractenadministratie ingericht en, waar nodig, contracten opgezegd. Voor het beheer van vastgoed zijn vastgoedadministraties overgenomen en afgewikkeld. Tenslotte is interne en externe (maandelijkse) verslaglegging verricht omtrent de afwikkeling van de organisatie.

4. FINANCIËLE AFWIKKELING

4.1 JAARREKENINGEN EN ACCOUNTANT

4.1.1 Jaarrekeningen

Tot en met 1999 waren de jaarrekeningen van Arbeidsvoorziening steeds voorzien van een goedkeurende accountantsverklaring.

Jaarrekening 2000

Bij de jaarrekening 2000 is door de accountant een afkeurende verklaring gegeven. Als reden wordt genoemd dat, als gevolg van het proces van interne opdeling van de organisatie in zelfstandige organisatieonderdelen, meerdere zaken niet (meer) op orde waren. Oorzaak hiervan waren de overplaatsing en/of het vertrek van sleutelfunctionarissen, het ten dele niet meer aanwezig zijn van een behoorlijke administratieve organisatie en het ontbreken van een behoorlijke interne controle. Bovendien kon niet de rechtmatigheid van alle posten aangetoond worden. Als gevolg van alle problemen is de jaarrekening 2000 pas op 15 maart 2002 gereed gekomen (zie ook hoofdstuk ESF).

Jaarrekening 2001

Ook bij de jaarrekening 2001 is door de accountant een afkeurende verklaring afgegeven. Ook in dit boekjaar voldeed het stelsel van administratieve organisatie en interne controle binnen Arbeidsvoorziening en relevante bedrijfsonderdelen niet aan de daaraan minimaal te stellen eisen. Bovendien voldeed de jaarrekening niet op bepaalde posten aan de rechtmatigheidsvereisten.

In 2001 was sprake van een bijzondere situatie. De minister SZW had voor de nieuw te vormen bedrijfsonderdelen nieuwe bestuurders aangezocht en het Centraal Bestuur Arbeidsvoorziening verzocht zodanige mandaten aan de afzonderlijke bestuurders te geven dat zij de volledige bedrijfsvoering voor hun rekening konden nemen en hierover rechtstreeks konden communiceren met de minister. Het CBA en per 1 april 2001 de bestuurder CBA, was weliswaar formeel verantwoordelijk, maar de voor de organisatieonderdelen benoemde bestuurders waren vanaf hun benoemingsdatum materieel verantwoordelijk voor de financiële verantwoording en bestuursverslaggeving van hun organisatieonderdelen.

De bestuurder Arbeidsvoorziening heeft de jaarrekening 2001 op 13 december 2002 ondertekend en gaf daarmee uitvoering aan de wettelijke verantwoordingsverplichtingen. De jaarrekening wordt bij brief van 17 december 2002, ref. asc 2002-3128, aangeboden aan de minister met vermelding van de eigen verantwoordelijkheid van de bestuurders van de organisatieonderdelen.

Jaarrekening 2002

Bij de jaarrekening 2002 gedateerd 3 oktober 2003 is een verklaring met beperking afgegeven. De strekking van deze verklaring is dat de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de grootte en de samenstelling van het vermogen per 31 december 2002 en van het exploitatiesaldo 2002 onder het voorbehoud van het effect van eventueel noodzakelijke aanpassingen terzake van de balansposities met betrekking tot de ESF-projecten. De grondslag voor de beperking over 2002 vloeit voort uit de jaarrekening 2001.

Per 1 januari 2002 zijn alle reguliere bedrijfsactiviteiten aan de nu zelfstandige bedrijfsonderdelen CWI, KLIQ en CV overgedragen dan wel aan derden verkocht en blijven de af te wikkelen zaken bij Arbeidsvoorziening Concern achter. Dit leidt tot een sterk vereenvoudigde openingsbalans 2002. Omdat Arbeidsvoorziening in liquidatie is en de rijksbijdrageregeling is gewijzigd, is de inrichting van de jaarrekening 2002 ten opzichte van die van 2001 gewijzigd. De rijksbijdrageregeling is zo veranderd dat de rijksbijdrage achteraf wordt vastgesteld aan de hand

van de jaarrekening, conform het gewijzigde artikel 8 van de Regeling afwikkeling Arbeidsvoorzieningsorganisatie. Door deze wijziging was er zekerheid van dekking van de toekomstige uitgaven. Hierdoor kon de in 2000 gevormde reorganisatievoorziening vervallen en ten gunste van het eigen vermogen worden gebracht.

Transformatiekosten

In de jaarrekening 2002 is ook het resultaat van de eindverantwoording van de transformatiekosten opgenomen. Voor de extra kosten die gemaakt zouden worden met de transformatie van de organisatie naar de nieuwe constellatie onder Suwi heeft de minister Arbeidsvoorziening in de jaren 2000 – 2002 extra gelden toegezegd. Op 3 oktober 2003 is het rapport "Verantwoording transformatiekosten 2000-2002" met de bestede bedragen en ontvangen gelden voor de transformatie van Arbeidsvoorziening aan de minister uitgebracht. De transformatiekosten exclusief de transformatiekosten van CWI (dat hierover afzonderlijk verantwoording heeft afgelegd) bedroegen voor de jaren 2000 tot en met 2002 in totaal € 83,4 mln. Per saldo kon naar aanleiding van de afrekening € 1 mln als bate onder de overige bedrijfskosten 2002 worden opgenomen.

Due diligence

Medio 2002 heeft de minister BDO Accountants opdracht gegeven een due-diligence onderzoek uit te voeren, om vast te stellen of er na de juridische splitsing per januari 2002 het risico nog aanwezig was van waardeverliezen bij de overgang van het publieke naar het private domein en om de per die datum nog bestaande risico's en waardeverliezen te kwantificeren. Object van onderzoek waren de jaarrekeningen 2001 van de bedrijfsonderdelen Facent, Centrum Vakopleiding, Arbeidsbureau Nederland, KLIQ en relevante onderdelen van de jaarrekening van Arbeidsvoorziening Concern, waarbij de volledigheid van de verantwoorde activa en de juistheid van de opgenomen verplichtingen centraal stond. De uitkomsten van het due-diligence rapport, gepubliceerd op 13 februari 2003, zijn per bedrijfsonderdeel bezien op mogelijke gevolgen voor de Staat. Geconcludeerd is dat er geen aanleiding is om de openingsbalansen per 1 januari 2002 van de bedrijfsonderdelen aan te passen.

Jaarrekening 2003

Bij de jaarrekening 2003 is voor het eerst sedert die over 1999 een goedkeurende accountantsverklaring afgegeven. Dit kon doordat de organisatie voldeed aan de daaraan te stellen eisen. Bovendien was de reden van de beperking voor 2002 vervallen aangezien de schulden aan SZW inzake ESF in 2003 geheel waren afgewikkeld. Hierop heeft Arbeidsvoorziening van SZW finale kwijting en vrijwaring van verdere ESF-aanspraken en/of ESF-verrekeningen verkregen. Het jaarverslag 2003 is op 27 mei 2004 uitgebracht.

Eindverantwoording per 31 oktober 2004

Aangezien Arbeidsvoorziening op 31 oktober 2004 is opgeheven, is per die datum de Eindverantwoording over de periode 1 januari tot en met 31 oktober 2004 opgesteld. Hierin is begrepen de Geconsolideerde Balans en Staat van Baten en Lasten, de Enkelvoudige Slotbalans en Staat van Baten en Lasten en de toelichtingen hierop.

Bij de Slotbalans is wederom een goedkeurende accountantsverklaring afgegeven (per 16 december 2004).

4.1.2 Accountant

Sinds de vorming van de ZBO Arbeidsvoorziening in 1991 is Deloitte & Touche de accountant van Arbeidsvoorziening. In augustus 2002 heeft de minister de bestuurder Arbeidsvoorziening verzocht een onderzoek te verrichten naar het functioneren en de rol van de externe accountant van Arbeidsvoorziening. Aanleidingen zijn onder meer de bevindingen in het (eerder genoemd) rapport-Koning inzake ESF (27 augustus 2001) en het gegeven dat de accountant van

Arbeidsvoorziening nu voor het eerst (op 15 maart 2002 bij de jaarrekening 2000) een afkeurende verklaring afgeeft.

Op 7 mei 2003 brengt de bestuurder Arbeidsvoorziening het rapport "Onderzoek naar het functioneren van de externe accountant van Arbeidsvoorziening in de jaren 1991-2001" uit aan de Minister. Enkele conclusies uit dit rapport zijn:

- Achteraf moet worden geconstateerd dat D&T als controlerend accountant indringender over de problemen met en de onzekerheden betreffende ESF had moeten rapporteren, dan gebeurd is in de rapporten van bevindingen en in de managementletters.
- D&T trad ten aanzien van ESF bij Arbeidsvoorziening op in een dubbele hoedanigheid. Formeel was er weliswaar sprake van gescheiden opdrachten - controle van de jaarrekening enerzijds en bijvoorbeeld ESF-controles anderzijds - maar dat onderscheid was er materieel niet, alleen al omdat bij beide opdrachten dezelfde verantwoordelijke accountants betrokken waren.
- De onafhankelijkheid van de accountant belast met de controle van de jaarrekening moet buiten twijfel staan. Omvangrijke opdrachten voor overige dienstverlening passen hier niet bij. Dit geldt ook en zeker voor controleopdrachten in de overheidssector, waarbij in die controle immers - naast de getrouwheid van de jaarrekening - een zwaar accent ligt bij de controle op de rechtmatigheid en de doelmatigheid.

Naar aanleiding van het onderzoek is geconcludeerd dat, het geheel overziende en kennisgenomen hebbend van de uitgebrachte rapportages, de externe accountant van Arbeidsvoorziening, op verantwoorde wijze en in overeenstemming met de geldende eisen heeft gefunctioneerd als accountant. Geconcludeerd is dat, ondanks de kritische kanttekeningen die op het ESF-onderdeel te maken zijn, deze niet verantwoordelijk kan worden gehouden voor (een deel van) de ten onrechte uitgekeerde ESF-subsidie. Alles afwegende is besloten geen vervolgacties tegen de externe accountant te ondernemen.

De bestuurder Arbeidsvoorziening heeft desondanks tijdens het onderzoek in het voorjaar 2003 besloten de controleopdracht aan D&T in te trekken. In vervolg daarop heeft BDO Accountants op 20 mei 2003 de controleopdracht met betrekking tot de Jaarrekening 2002 aanvaard.

4.2 REALISATIE 2002 TOT EN MET OKTOBER 2004

Geconsolideerde baten en lasten	€ mln.			Totaal
	2002	2003	2004 t/m 31/10	
Baten				
Rijksbijdrage	90	70	15	175
Overige baten	16	9	3	28
	106	79	18	203
Lasten				
Personeelskosten				
Salarissen en afkoopsommen	52	48	5	105
WW/BW'ers	1	3	5	9
Wachtgelders	5	5	4	14
Personeelskosten t.b.v. afwikkeling	10	6	4	20
Boekresultaat/afschrijvingen materiële vaste activa	-11	2	0	-9
ESF	14	-4	-6	4
Afkoop en leegstand panden	13	5	3	21
Juridische claims	4	3	1	8
Archief	3	1	0	4
Facent	8	1	0	9
Overige bedrijfskosten	5	5	2	12
Financiële baten en lasten	2	4	0	6
	106	79	18	203
Saldo van baten en lasten	0	0	0	0

Daar de rijksbijdrage door aanpassing van artikel 8 in 2002 van de Regeling Afwikkeling Arbeidsvoorziening gelijk is aan de kosten, is het saldo van de baten en lasten sindsdien nihil. De vaststelling van de rijksbijdrage vindt achteraf plaats aan de hand van de jaarrekening. De overige baten bestaan voor €3,5 mln uit detacheringsopbrengsten (zie 3.1.9), voor €22,6 mln uit huurbaten (zie 3.3.4) en voor €2,3 mln uit opbrengst CBB-panden (zie 3.4.2.4).

In 2002 en 2003 is nog sprake van omvangrijke salariskosten als gevolg van de vertraagde uitstroom van herplaatsers. Vooral in 2003 is sprake van hoge afvloeiingskosten. Hierdoor konden echter de lasten in de verdere toekomst aanzienlijk worden beperkt. Daar Arbeidsvoorziening eigen-risico-drager is voor de WW en BovenWettelijke uitkeringen komen deze met de reeds langer bestaande wachtgelduitkeringen voor rekening van Arbeidsvoorziening. De personeelskosten ten behoeve van de afwikkeling worden veroorzaakt, doordat de liquidatie van Arbeidsvoorziening voor een groot deel met gekwalificeerde externen moest worden verricht.

Op de in 2002 verkochte panden kon per saldo nog een boekwinst van €11 mln. gerealiseerd worden. De baten van €6 mln. in 2004 uit ESF-posities zijn vooral het resultaat van gewonnen (bezwaar- en beroeps)procedures.

4.3 FINANCIERING VAN DE AFWIKKELING

4.3.1 Rijksbijdragen

De resultaten van Arbeidsvoorziening en het eigen vermogen van Arbeidsvoorziening zijn sinds de oprichting in 1991 sterk wisselend geweest. Vanaf 1994 is Arbeidsvoorziening geconfronteerd met een vermogenstekort. Regelmatig heeft het tekort geleid tot betalingsproblemen en ad-hoc-financiering door SZW. Ultimo 2001 bedroeg het tekort, na stelselwijziging als gevolg van de vaststaande financiering achteraf en storting door SZW van de bijdrage in de ESF-lasten, € 193,8 mln.

Met de brief van 1 oktober 2004 aan de bestuurder Arbeidsvoorziening heeft de minister een aantal zaken geregeld:

- De transformatiekosten zoals verantwoord in de jaarrekeningen 2000 tot en met 2002 zijn, zoals eerder aan de Tweede Kamer was bericht, vastgesteld op € 83,4 mln.
- Voor de jaren 2000 en 2001 zijn de rijksbijdragen vastgesteld op de vooraf begrote bedragen: € 606,7 mln. respectievelijk € 466,5 mln.
- Voor de jaren 2002 en 2003 zijn de rijksbijdragen op basis van de Regeling Afwikkeling Arbeidsvoorziening vastgesteld op in de jaarrekening opgenomen bijdragen: € 89,6 respectievelijk € 69,7 mln.
- Er is een aanvullende rijksbijdrage vastgesteld van € 193,8 mln. Hiermee is het vermogenstekort aangezuiverd tot nihil.

Al deze bedragen zijn verrekend met eerder verstrekte voorschotten.

4.3.2 Financiering

In totaliteit is voor de financiering van de gehele afwikkeling van Arbeidsvoorziening € 512 mln door SZW beschikbaar gesteld. De ontvangsten vonden plaats in de volgende jaren:

	<u>x € mln.</u>
a. In 2001 ontvangen financiering voor de liquidatie	353
b. In 2002 ontvangen financiering	56
c. In 2003 ontvangen financiering	103
Totaal van SZW ontvangen financiering	<u><u>512</u></u>

Uit het jaarverslag 2003 bleek een overschot van € 9 mln. Op verzoek van SZW is in oktober 2004 aan voorschot € 8,7 mln terugbetaald.

4.3.3 Liquidatiesaldo

Het verloop van het begrote liquidatiesaldo (bijgesteld tot en met 31 oktober 2004) luidt als volgt:

€ mln

	Begroting vanaf 2002	realisatie 2002 t/m 31-10-2004	begroting 01-11-2004 t/m 2027	Totaal vanaf 2002	Vershil met begroting vanaf 2002
Staat van baten en lasten					
Baten					
Huuropbrengsten etc	19	28	0	28	9
Personeelskosten					
Salarissen en afkoopsommen	102	105	0	105	-3
WW/BW'ers	68	9	45	54	14
Wachtgelders	35	14	27	41	-6
Personeelskosten t.b.v. afwikkeling	25	20	6	26	-1
	230	148	78	226	4
Boekresultaten etc. materiële vaste activa	-11	-9	0	-9	-2
Bedrijfskosten					
ESF	14	4	0	4	10
Afkoop en leegstand panden	22	21	0	21	1
Juridische claims	21	8	7	15	6
Archief	4	4	1	5	-1
Facent	9	9	0	9	0
Overige bedrijfskosten	7	12	4	16	-9
Financiële baten en lasten	2	6	0	6	-4
	79	64	12	76	3
Totaal Lasten	298	203	90	293	5
Saldo baten en lasten	-279	-175	-90	-265	14
Afwikkeling balansposten					
Vermogenstekort "regulier"	-174				
ESF-claims	-56				
Afwaardering onderhanden werk	-20				
Vermogenstekort op 1-1-2002 (na stelselwijziging)	-250	-250		-250	0
Per saldo af te wikkelen balansposten	17	19	1	20	3
Terugbetaald aan SZW in 2004		-9		-9	-9
	-233	-240	1	-239	-6
Totaal uitgaven liquidatiesaldo	-512	-415	-89	-504	
Begroot saldo liquide middelen 2027					8

Het begrote saldo aan liquide middelen in 2027 bedraagt derhalve € 8 mln. Tezamen met de reeds aan SZW terugbetaalde € 9 mln betekent het dat de totale kosten van de afwikkeling van de Arbeidsvoorzieningsorganisatie nu op € 495 mln worden geraamd

De uitgaven van € 495 mln zijn als volgt aan de diverse perioden toe te delen:

	€ mln
<u>Uitgaven voor de liquidatie van Arbeidsvoorziening</u>	
Vermogens- en financieringstekort op 1-1-2002	-250
Uitgaven in de periode 2002 tot 1 november 2004:	
- Saldo van kosten en baten	-175
- Per saldo afgewikkelde balansposten	19
	-156
Nog uit te geven vanaf 1-11-2004	-89
<u>Totaal uitgaven tbv liquidatie</u>	-495
Ontvangen financiering voor liquidatie	512
Mogelijk overschot	17
Waarvan in 2004 terugbetaald aan SZW	-9
<u>Begroot saldo liquide middelen 2027</u>	<u>8</u>

4.3.4 Overdracht liquidatiesaldo

De ZBO Arbeidsvoorziening heeft op 31 oktober 2004 haar boeken gesloten en per 1 november 2004 haar vermogensbestanddelen overgedragen aan de Staat en daarmee ook het liquidatiesaldo. CWI zal de geldmiddelen voor de Staat beheren.

5. RECHTSOPVOLGERS

5.1 Staat

Als algemene rechtsopvolger van Arbeidsvoorziening is aangewezen de Staat, vertegenwoordigd door de minister van SZW. Onder meer alle vermogensbestanddelen, deelnemingen, publiekrechtelijke rechten en verplichtingen, civielrechtelijke en bestuursrechtelijke gedingen inclusief bezwaarschriften zijn van Arbeidsvoorziening overgaan naar de Staat.

Concreet betekent het dat de volgende zaken van Arbeidsvoorziening naar de Staat zijn overgegaan:

m.b.t. panden

- twee niet verkochte panden (3.3.3.9)
- twee claims bij Domeinen inzake asbest (3.3.3.5)
- de anti-speculatiebedingen en/of kettingbedingen (3.3.3.8)
- een terugbetalingsbeding op een afgekochte huurovereenkomst (3.3.3.8)
- een dossier met een vordering inzake een CBB-pand (3.4.2.5)

m.b.t. procedures en claims

- tien privaatrechtelijke procedures/claims en negen civiele ESF-claims (3.4.3.4)
- een naheffing van het ABP inzake pensioenpremie WW'ers (3.4.3.5)
- de afwikkeling van de huisvestingsstichtingen van Arbeidsvoorziening (3.3.5)

m.b.t. financiën

- de kosten van de werkgelegenheidsgarantie/outplacement inzake de verkochte Facent-onderdelen (3.6.4.2)
- het liquidatiesaldo van Arbeidsvoorziening (4.3).

Van deze aan de Staat overgedragen zaken zijn, voor de uitvoering ervan, de volgende specifieke taken ondergebracht bij een daartoe geëigende instantie:

- de Regionale directie Domeinen Zuid zal zorgdragen voor het beheer en de verkoop van de twee panden (Etten-Leur en Heerlen) die bij de openbare inschrijving van september 2004 niet zijn verkocht en daarom medio oktober 2004 in eigendom zijn overgegaan naar Arbeidsvoorziening. De Staat is de begunstigde partij
- Pels Rijcken & Droogleeve Fortuijn Notarissen stellen jaarlijks een onderzoek in naar nakoming van (per 1 november 2004 nog resterende 32) anti-speculatiebedingen en/of kettingbedingen die door Arbeidsvoorziening zijn gevestigd. De Staat is de begunstigde partij
- op verzoek van de minister van SZW heeft de (voormalige) bestuurder Arbeidsvoorziening zich belast met de afwikkeling van de huisvestingsstichtingen van Arbeidsvoorziening
- de Staat laat de administratie en het beheer van alle financiële en andere zaken die uit de overgang voortvloeien, door de CWI verrichten. Daartoe is het beheer en de administratie van het liquidatiesaldo-Arbeidsvoorziening opgedragen aan de CWI, die daarvoor een aparte rekening-courant bij het ministerie van Financiën aanhoudt .

5.2 CWI

De rechten en verplichtingen aangaande personeel en arbeidsgeschillen zijn uitgezonderd van overdracht aan de Staat. Voor de werkgeverstaken is de CWI aangewezen als rechtsopvolger. Dit houdt in dat alle rechten en verplichtingen van Arbeidsvoorziening voortvloeiend uit CAO of een regeling van arbeidsvoorwaarden dan wel een andere algemene regeling en/of overeenkomsten jegens werknemers die voor 1 november 2004 in haar dienst zijn geweest, thans zijn overgedragen naar de CWI. Daarbij heeft ook overgang plaatsgevonden van de lopende (civielrechtelijke en bestuursrechtelijke) arbeidsgeschillen.

De administratieve werkgeverstaken zijn per 1 november 2004 onder verantwoordelijkheid van de CWI uitbesteed aan Loyalis Maatwerkadministraties (LMA) te Heerlen. Het betreft hier werkzaamheden die moeten verricht voor een bestand van ca 500 personen.

De werkzaamheden van Loyalis Maatwerkadministraties bestaan uit:

- administratieve dienstverlening. Dit omvat beheerstaken met betrekking tot de in het bestand aanwezige ontslagen werknemers met wachtgeld, WW, aanvulling ziekengeld dan wel WAO-uitkering al dan niet verhoogd met een BovenWettelijke uitkering dan wel suppletie
- financieel administratieve dienstverlening. Dit omvat zowel het toetsen van facturen als de financiële afhandeling van de met uitkeringen samenhangende taken en diensten
- het uitvoeren van individuele bijzondere afspraken met ex-werknemers
- het uitvoeren van de overeenkomst (ten aanzien van wachtgeld of bovenwettelijke regeling) met de Stichting Landelijk Dienstverlenend Centrum voor Studie- en Beroepskeuzevoorlichting (LDC).

Per overdrachtsdatum nog niet afgehandelde correspondentie of taken ten aanzien van individuele personele dossiers heeft Arbeidsvoorziening ter afhandeling doorgeleid naar de CWI en/of Loyalis Maatwerkadministraties.

Het archief van Arbeidsvoorziening is per 1 november 2004, voor beheer en ter vernietiging op de verwijderdata, overgedragen aan de CWI (zie onder 3.5)

6. SAMENVATTING

De Arbeidsvoorzieningsorganisatie is per 1 november 2004 opgeheven. Daaraan voorafgaand is in 2000 de organisatie eerst opgesplitst in onderdelen en op 1 januari 2002 hadden al deze onderdelen de organisatie verlaten.

Het resterend gedeelte van de organisatie, vooral bestaande uit voormalige concernactiviteiten, is vanaf 2001 afgewikkeld. Tot medio 2002 ging de afwikkeling gepaard met de zorg voor een goede afhechting van de voormalige onderdelen. Vanaf medio 2002 was de afwikkeling gericht op de opheffing van de organisatie.

De afwikkeling is bemoeilijkt door de voormalige decentrale structuur van de organisatie en de administratieve tekortkomingen binnen de voormalige organisatie.

Dit eindverslag heeft betrekking op de periode van afwikkeling en met name op de periode (vanaf medio 2002) van opheffing.

De samenvatting geeft een overzicht van de verrichte werkzaamheden naar omvang, aard en (financiële) gevolgen.

6.1 Werkgeversrol

Als gevolg van de opsplitsing van de organisatie in 2000 werden 1.477 van de ruim 9.000 medewerkers boventallig. Daarvan zijn, na behandeling van ruim 600 bezwaarschriften, nog 140 medewerkers in dienst gebleven bij de opgesplitste onderdelen.

Voor de resterende 1.337 boventallige medewerkers was, naast een aparte CAO, het Sociaal Plan Arbeidsvoorziening van toepassing dat eerder met de vakbonden en de ondernemingsraad was overeengekomen met een looptijd tot medio 2004.

De uitvoering van het Sociaal Plan geschiedde door een daartoe in 2000 ingesteld intern mobiliteitsbureau. Nadien zijn ook externe bureaus ingeschakeld.

Uiteindelijk heeft 49 % van de herplaatsers ander werk gevonden en is 18 % werkloos geworden. De resterende herplaatsers zijn met (vervroegd) pensioen gegaan of zijn anderszins afgevluid.

In de periode van 2002 tot 1 november 2004 hebben de kosten van de herplaatsers € 128 mln bedragen.

Bijzondere inspanning is verricht ter correctie van regelingen die eerder met directieleden en enkele senior-stafleden zijn getroffen. Dit heeft geleid tot neerwaartse bijstelling van de regelingen.

6.2 Europees Sociaal Fonds

Met betrekking tot het ESF-programma 1994-1999 dienden eind 2000 van de 9.000 projecten nog ca. 3.600 beschikkingen te worden afgehandeld. Arbeidsvoorziening heeft de beschikkende functie per 1 april 2001 overgedragen aan het Agentschap SZW. Ernstige gebreken in de administratie bemoeilijkten de overdracht.

De declaratie bij de EU van de kosten voor organisatie en uitvoering is met 4.000 facturen onderbouwd. In het kader van de overdracht en afwikkeling van de beschikkingsrol heeft over de financiële positie afstemming plaatsgevonden met het ministerie van SZW respectievelijk het Agentschap SZW.

De afwikkeling van de projecten waarbij Arbeidsvoorziening zelf aanvrager was en de projecten van de voormalige Centra Vakopleiding vereisten nog gerichte inspanning. Herstelteams zijn ingezet om projectadministraties op orde te brengen.

Tenslotte is tegen ruim 100 subsidievaststellingen bezwaar en tegen 86 beslissingen beroep aangetekend. Op 31 oktober 2004 resteerden nog 9 beroepsprocedures. Deze zijn aan de Staat overgedragen.

Het resultaat van genoemde werkzaamheden in het kader van ESF is, dat Arbeidsvoorziening per saldo € 38,4 mln heeft betaald en € 105,6 mln heeft behouden.

6.3 Vastgoed

Per 1 januari 2002 dienden nog 380 huurovereenkomsten voor 362 verschillende panden/objecten te worden afgewikkeld en 101 panden te worden verkocht. Van de te verkopen panden waren 6 panden eigendom van voorheen daartoe opgerichte huisvestingsstichtingen.

Van de 380 huurovereenkomsten zijn 251 overgegaan naar de voormalige onderdelen van Arbeidsvoorziening. De overige 129 overeenkomsten zijn afgewikkeld door middel van het uitlopen van de huurtermijn, overname door een derde partij of door afkoop van de overeenkomst.

Van de 101 te verkopen panden zijn 36 panden verkocht aan gemeenten, provincies en ROC's, 63 panden verkocht aan derden en zijn 2 panden onverkocht gebleven. Bij de verkoop is gebruik gemaakt van onderhandse verkoop en van verkoop bij voorkeursrecht, bij inschrijving op uitnodiging of bij openbare inschrijving. Bij de organisatie van de verkoop zijn gespecialiseerde organisaties ingeschakeld.

Bij een aantal verkochte panden speelde asbest- en/of bodemvervuiling. Bij 34 (voornamelijk aan gemeenten) verkochte panden is een anti-speculatiebeding en/of een kettingbeding gevestigd. Bij 2 voormalige huurpanden krijgt Arbeidsvoorziening een vergoeding als er wordt uitgebreid. Bij de afkoop van één huurverplichting is bepaald dat terugbetaling plaatsvindt bij doorverhuur of verkoop.

De afwikkeling van de huurpanden heeft € 20,8 mln gekost. De verkoop van de eigendomspanden leverde een verlies op van € 0,6 mln. Per saldo heeft de afwikkeling van het vastgoed dus geleid tot een verlies van € 21,4 mln.

Bij de huisvestingsstichtingen zijn niet-marktconforme transacties gebleken bij de verkoop van het onroerend goed en bij de afkoop van beheerovereenkomsten. Hierdoor heeft Arbeidsvoorziening schade geleden.

Bij constatering van die transacties heeft Arbeidsvoorziening maatregelen genomen om verdere schade te beperken. Ook lopen juridische procedures om schade te verhalen.

6.4 Bestuurlijk/juridisch

In het kader van de afwikkeling van Arbeidsvoorziening zijn 66 rechtspersonen beoordeeld op de (mate van) betrokkenheid van Arbeidsvoorziening.

Drie rechtspersonen zijn desgevraagd toegescheiden aan CWI c.q. KLIQ NV. Bij 38 rechtspersonen is de gelieerdheid beëindigd door liquidatie of statutenwijziging. Met betrekking tot de overige 25 rechtspersonen bleek geen actie nodig.

Met betrekking tot de Centra Beroepsoriëntatie en Beroepsoefening (CBB) bestonden sinds 1995 (regionale) subsidierelaties tussen Arbeidsvoorziening en 33 gemeenten. Voorzover nog mogelijk zijn deze relaties bezien op eventuele vorderingen in het kader van vermogensvorming bij gemeenten.

Deze actie heeft geresulteerd in een opbrengst van € 2,3 mln. Aan de Staat, als rechtsopvolger, is 1 dossier ter afwikkeling overgedragen.

In het kader van het beginsel van "schoon opleveren" hebben begin 2002 de voormalige bedrijfsonderdelen 117 procedure- en/of claimzaken (zowel eisend als verwerend) achtergelaten of overgedragen aan Arbeidsvoorziening. Exclusief proces- en advocaatkosten was daarbij € 30 mln verwerend en € 10 mln eisend in het geding.

Het aantal procedures en claims is tussentijds opgelopen tot ruim 250. Tot 1 november 2004 hebben de afgehandelde zaken per saldo geleid tot een bedrag van € 8 mln ten

nadele van Arbeidsvoorziening. Op 1 november 2004 resteerden nog 35 zaken, waarbij een bedrag van € 11 mln verwerend en € 5 mln in het geding is, exclusief proces- en advocaatkosten.

Bij de verzelfstandiging per 1 januari 2002 zijn activa en passiva toebedeeld aan de voormalige bedrijfsonderdelen. De afronding van de overdracht heeft nadien successievelijk plaatsgevonden door middel van vaststellings- en overdrachtsdocumenten.

Ook de opheffing van Arbeidsvoorziening per 1 november 2004 vergde het nodige aan bestuurlijk/juridische activiteiten, waaronder de op- en vaststelling van documenten voor overdracht aan de rechtsopvolgers, de Staat en de CWI.

6.5 Archief

Met de afwikkeling van de organisatie moest al het archiefmateriaal (digitaal en fysiek) centraal worden verzameld, geïventariseerd, opgeschoond en toegankelijk worden gemaakt. Daarnaast zijn in een apart archiefproject 8.000 ESF-dossiers gecontroleerd op de inhoud.

De digitale archieven zijn veiliggesteld en toegankelijk gemaakt met behulp van een zgn. computermuseum waarin (in de tijd afbouwend) de bestaande IT-infrastructuur in stand kon worden gehouden.

Het ESF-archief (1.280 meter) over de programmaperiode 1994-1999 is in kaart gebracht en alle dossiers behorend bij de 8.900 projecten zijn overgedragen aan het Agentschap SZW.

Ten behoeve van historisch archiefonderzoek is het historisch archief van Arbeidsvoorziening geselecteerd (750 meter), toegankelijk gemaakt en - vervolgens - digitaal en fysiek overgedragen aan het Nationaal Archief.

Het personeelsarchief kon grotendeels worden gecentraliseerd.

Het totale archief van Arbeidsvoorziening (15 kilometer) is overgedragen aan de CWI.

Bij de opheffing van de Arbeidsvoorzieningsorganisatie per 1 november 2004 waren alle archiefactiviteiten voltooid. De kosten vanaf 2002 bedragen € 5,9 mln, inclusief de kosten voor extern personeel ad € 1,1 mln.

6.6 Facent

Per 1 januari 2002 zijn van de 6 businesslines van Facent (het facilitair bedrijf van Arbeidsvoorziening) 4 verkocht en 2 overgedragen aan voormalige bedrijfsonderdelen. De verkochte businesslines bevonden zich afzonderlijk al midden in het proces van professionalisering van de eigen organisatie. Daar kwamen de snelle verzelfstandiging en de daaruit voortvloeiende veranderingen bij.

Het resultaat van de verkoop van de 4 businesslines bedraagt volgens de jaarrekening 2001 van Facent € 12,1 mln. De afwikkeling van Facent heeft nadien, met name in de jaren 2002 en 2003, nog € 13,5 mln aan kosten met zich gebracht. Verder heeft Facent verzuimd in de jaarrekening 2001 een bedrag van € 11,2 mln aan transformatiekosten in mindering te brengen op de verkoopopbrengst van de businesslines. Dit is in de jaarrekening 2002 door Arbeidsvoorziening hersteld.

Per saldo resteert een verlies van € 13,2 mln bij de verkoop van de businesslines van Facent.

6.7 Financiën

Tot en met 1999 waren de jaarrekeningen van Arbeidsvoorziening steeds voorzien van een goedkeurende verklaring. Bij de jaarrekeningen 2000 en 2001 zijn afkeurende verklaringen gegeven. In de jaren 2001, 2002 en 2003 zijn zeer grote inspanningen

verricht om de in 2000 ontstane manco's zo goed mogelijk te herstellen. Bij de jaarrekening 2002 is een goedkeurende verklaring met een beperking verstrekt en bij de jaarrekening 2003 en de Eindverantwoording per 31 oktober 2004 van Arbeidsvoorziening een goedkeurende verklaring.

Het aanvankelijk voor de afwikkeling geraamde financieringstekort van € 353 mln is in 2002 en 2003 verhoogd tot € 512 mln en daarna verlaagd tot € 495 mln.

6.8 Rechtsopvolgers

Van de werkzaamheden die vóór 1 november 2004 konden worden afgerond, is het merendeel ook afgerond. Hetgeen aan werkzaamheden resteerde, is overgedragen aan de rechtsopvolgers.

De Staat is algemene rechtsopvolger van Arbeidsvoorziening. Onder meer alle vermogensbestanddelen, deelnemingen, publiekrechtelijke rechten en verplichtingen, civielrechtelijke en bestuursrechtelijke gedingen inclusief bezwaarschriften zijn van Arbeidsvoorziening overgaan naar de Staat.

In dit kader is aan de Staat een aantal resterende zaken overgedragen met betrekking tot vastgoed, procedures/claims en financiën.

Voor de op 1 november 2004 resterende werkgeverstaken, d.w.z. de rechten en verplichtingen aangaande personeel en de arbeidsgeschillen is de CWI aangewezen als rechtsopvolger.

7. SLOT

In dit eindverslag is per onderwerp verslag gedaan van de werkzaamheden ter afwikkeling van Arbeidsvoorziening gedurende de drie jaren na de feitelijke opsplitsing. Achter de opgesomde feiten en getallen gaat schuil dat de opsplitsing en reorganisatie voor veel medewerkers en andere betrokkenen teleurstellingen hebben opgeleverd. Zij zullen in dit eindverslag niet veel terugvinden over de reden voor de reorganisatie. De gang van zaken bij Arbeidsvoorziening die tot de opsplitsing heeft geleid is echter in eerdere rapporten beschreven, zoals het rapport - Koning (2001) over ESF en het rapport-Koopmans (2002) over Tien jaar Tripartiete Arbeidsvoorziening.

Dit eindverslag is tot stand gekomen met medewerking van G.J.G. Geertsema, gedelegeerd bestuurder, mr. D.L.H. Schnepfer-Schoenmaker, verantwoordelijk voor juridische en bestuurlijke zaken, R. van der Meer RA, verantwoordelijk voor financiën en ict, drs. G.W.A. Uffen, verantwoordelijk voor personeelszaken en outplacement, en drs. W.B.J. Hempen, bestuurssecretaris, verantwoordelijk voor de coördinatie en redactie van dit verslag.